Europos LIETUVIS

Nr. 41 (632). 1960. X. 20 — Londonas, 1960 metų spalio mėn., 20 d. — XIV metai

Lietuvos klausimas J. Tautose

(E) Jau pirmąją Jungtinių Tautų pilnaties sesijos savaitę Lietuvos ir kitų Pabaltijo tautų klausimas buvo paliestas ir tiesiogiai ir netiesiogiai. Tiesiogiai jį palietė Kanados premjeras Diefenbaker, atsakydamas rugsėjo 26 d. gana aštriu tonu į Chruščiovo kalbą (rugsėjo 22 d.) ir ypač į jo užuominą apie kolonializmą.

Chruščiovas savo pasisakymu prieš kolonializmą reikalavo „ne už metų, ne už mėnesio, bet tuojau panaikinti visus kolonijinius režimus ir visoms tautoms suteikti nepriklausomybę". Kanados premjeras Diefenbaker į tai pareiškė:

„Sovietų Sąjunga yra pati didžiausia kolonijinė imperija pasaulyje, laikanti savo kietame kolonijiniame režime visą eilę tautų. Jei Chruščiovas reikalauja kolonijinėms tautoms nepriklausomybės, tai mes klausiame: **O kaip yra su Lietuva, Latvija, Estija ir kitomis sovietų režime esančiomis tautomis, kurios siekia laisvės?**"

Deja, Chruščiovas, reikalaudamas panaikinti visus kolonijinius režimus, visų svetimuose protektoratuose esančių tautų išlaisvinimo, nė pusė žodžio neprisiminė savųjų — sovietinių — kolonijų ir protektoratų prie Baltijos jūros. Imant Chruščiovo reikalavimus Jungtinėse Tautose žodis žodin, tektų manyti, kad Maskva jau keičia savo tautybių politiką ir bent jau ruošis savo kolonijas Pabaltijyje likviduoti. Tačiau nieko panašaus nėra. Diefenbakerio žodžiais tariant, viena tik Prancūzija po karo yra suteikusi nepriklausomybę 17-kai kraštų su 40 mil. gyventojų, o britų imperija per tą laiką davė nepriklausomybę 14 kraštų su 500 milijonų gyventojų. Tuo tarpu Sov. Sąjunga po karo ne tik negrąžino laisvės eilei Pabaltijo ir kitų kraštų, bet ir dar vieną kitą kraštą naujai į savo žnyples paėmė.

Mūsų kraštų reikalą JT sesijoje palietė ir kiti kalbėtojai, nors tik netiesiogiai. Štai belgų užsienio reikalų ministeris Pierre Wigny pareiškė: „Niekas negali paneigti fakto, kad kaip tik Belgija Kongo kraštui davė nepriklausomybę". Ir toliau:

„Sovietinis kalbėtojas geriau padarytų, jei jis paveiktų, kad panaši sistema — būtent, tautoms suteikti nepriklausomybę — būtų taikoma ir sovietų kontroliuojamose srityse".

Visa eilė pasaulio spaudos ir radijo komentatorių nusitvėrė kaip tik Chruščiovo pasisakymus dėl kolonializmo ir atsakė pavergtosioms tautoms rūpima kryptimi. Štai britų vyriausybės oficialus kalbėtojas Londono BBC transliacijoje rugsėjo 24 d. pastebėjo, kad Chruščiovo užuominos apie kolonializmą buvo labiausiai neatsakingos. Kaip tai „Sovietai vartoja kolonijinius valdymo ir išnaudojimo būdus, kaip tai matėsi ir matosi Rytų Europos kraštuose".

Vokiečių „Sueddeutscher Rundfunk" komentatorius W.W. Schuetz tą pačią dieną pabrėžė:

„Keista, kad duodama Chruščiovui laisvė kalbėti apie tautų apsisprendimo teisę ir apie suteikimą nepriklausomybės kolonijinėms tautoms — ir niekas neatsistoja tuoj Chruščiovui priminti Vokietijos ir Rytų Europos apsisprendimo teisės".

Aštriai pasisakė „New York Times": Chruščiovo pareiškimai kolonializmo klausimu, reikalaujant tautoms suteikti nepriklausomybę, esą tikrai įžulūs. „Didžiausios kolonijinės imperijos dabartyje valdovas imasi mažųjų tautų užtarėjo vaidmens. Tai begėdiška komedija".

Veidmainingais pasaulio opinija laiko ir kitus Chruščiovo tvirtinimus ir reikalavimus. Jis savo kalboje reikalavo visuotinio nusiginklavimo per 4 metus, trim etapais. Reikalavo pertvarkyti Jungtines Tautas, panaikinant generalinio sekretoriaus vietą (jo vieton skiriant direktoriatą iš trijų asmenų — vieno Vakarų, vieno sovietinio bloko ir vieno neutralių kraštų), reikalavo perkelti Jungt. Tautų būstinę iš New Yorko į Ženevą ar Vieną ar Maskvą ir t.t. Vilniaus ir Maskvos radijo pranešimuose iš New Yorko buvo mėginta sudaryti įspūdį, lyg Chruščiovo kalba Jungtinėse Tautose susilaukusi „entuziastingo pritarimo". Tikrovėje jam plojo tik rytinio bloko ir kai kurie Azijos ir Afrikos delegatai, bet ne jų dauguma. Panašiai buvo ir kitiems rytinio bloko delegatams kalbant Jie toli gražu nesusilaukė to atgarsio, kurio tikėjosi ypač i „naujųjų tautų" atstovų.

Amerikos prezidentas Eisenhoweris kalbėjo dar prieš Chruščiovą, būtent, rugsėjo 22 d. Jo kalba buvo trumpa, bet rimta. Ragino remti Jungtines Tautas, suorganizuoti kiekvienoje žymesnėje JT valstybėje specialius dalinius JT reikalams (kaip dabar Kongo atveju), sustiprinti pastangas susitarti dėl nusiginklavimo ir veiksmingos kontrolės, sudaryti tarptautinius fondus neišsivysčiusioms tautoms kolektyviai paremti, ir pan. Vertindamas abiejų „didžiųjų" (Eisenhowerio ir Chruščiovo) kalbas, Kanados premjeras pastebėjo, kad Eisenhoweris atidaręs duris į susitarimą, o Chruščiovas jas vėl užtrenkęs. O „Associated Press" sausai pastebėjo: „Chruščiovas savo pareiškimais šaltąjį karą padarė dar šaltesnį". Deja, Eisenhowerio kalboje nebuvo nieko apie Pabaltijo ir kitas pavergtąsias tautas.

Chruščiovas ir jo satelitiniai delegatai stengės „nuversti" JT generalinį sekretorių Dag Hammarskjoeld už jo neutralią ir antisovietinę laikyseną Kongo chaose. Bet tai nepavyko. Generalinis sekretorius susilaukė karšto JT delegatų daugumos pritarimo. Chruščiovas po to jau paniuręs vaikščiojo. Iš viso pirmoji Jungt. Tautų sesijos savaitė parodė, kad Maskvai nepavyko i Jungt. Tautų padaryti sovietinio cirko, nors į sceną atvyko ir tokie politiniai akrobatai kaip Kubos diktatorius Castro, kuris vargino delegatus 4 valandų kalba.

Chruščiovo nesėkmės šioje Jungt. Tautų sesijoje nesibaigia. Rugsėjo 27 dieną JT vadovaujančioji komisija 12 balsų prieš 7 atmetė siūlymą Raud. Kiniją priimti į Jungt. Tautas, o taip pat atmetė Maskvos siūlymą (tokiu pat balsų santykiu) Kongo klausimą dar kartą įjungti į JT pilnaties darbotvarkę.

PRAGYVENIMO LYGIS PAVERGTOJE LIETUVOJE

Visur linksniuojamas Chruščiovo mestasis šūkis pavyti JAV-bes pagal gyvulininkystės produktų gamybą vidutiniškai vienam gyventojui. Ir, spaudos bei radijo tvirtinimu, tai sėkmingai vyksta.

Kaip natūralus ekonominio lygio atsispindėjimas turėtų būti aukšta darbininkų uždarbio perkamoji galia. Arba, paprastai sakant: uždirbti daug, o pirkti pigiai. Bolševikai aiškina, kad taip ir esą. Girdi, kapitalo šalyse darbininkai pusbadžiui dirba, o mūsų gyvenimas pasiturintis. Kad galima būtų įsitikinti, kiek tie tauškalai pagrįsti, duosiu keletą palyginimų.

Mokyklos sargas gauna į mėnesį du šimtus rublių. Antraeilio darbo jis imti negali, o jeigu jau kartais pasitaiko, tai už antraeilį darbą pagal įstatymą jis gauna tik pusę algos. Dirbdamas sargu, žmogus dar gauna 15 arų daržui, bet už tai reikia užsimokėti 45 rublius. Kaimo skaityklos vedėjas gauna 360 rublių ir tiek pat (15 arų daržo. Pradžios mokyklos mokytojas gauna 500 rb., kaimo gydytojas (miestelio ambulatorijos vedėjas) — 550 rb. Apylinkės pirmininkas (seniūnas) 700 rb. Kolchozų pirmininkai gauna nuo pagamintos produkcijos ir bendrų kolchozo pajamų — maž daug keturis kart tiek, kiek eilinis kolchozininkas. Sovchozų direktoriai gauna jau 1.200 rb., be to, kas ketvirtis metų gauna premiją už plano įvykdymą. Reikia pastebėti, kad kolchozų pirmininkus sunkiau su kontroliuoti, ir jie sovchozų direktorius prisiveja, ko trūksta, pasiimdami kaire.

Fabrikų direktoriai gauna nuo 1.500 iki 3.000 — pagal fabriko dydį. Rajonų kp sekretoriai ir vykdomųjų komitetų pirmininkai gauna daugiau kaip 1.500 rublių, o taip pat dažnai premijų ir dovanų.

Kaimo žemdirbys suaugęs vyras laukų darbuose išdirba iki 300 darbadienių per metus, o už darbadienį gauna 1-3 kg javų ir 1-1.5 rublio pinigais. Taigi nesunku paskaičiuoti, kiek tai išeina per metus pinigais, jei centneris javų kainuoja 100 rb. Visas kolchozininko pragyvenimo šaltinis — karvė, kuriai šieno leidžiama pašienauti pagrioviais, pakelėmis ir pakrūmėmis. Be to, 60-je gautų arų užsiaugina sau ir paršeliui bulvių. Štai ir visos kolūkiečio pajamos. Tačiau už karvę, arus ir namą reikia mokėti mokesčius arti 300 rublių per metus, o rūbai, kitos namų išlaidos?

Darbininkas fabrike per dieną uždirba 15-23 rublius, priklausomai nuo kvalifikacijos. Bet tai mokama, jeigu įvykdai normą. Ir šeštadieniais, jeigu nedirbi, — nemoka, jeigu dirbi 6 val., — arba per tą laiką įvykdyk normą, arba mažiau mokės. O normos planingai keliamos, kaip sako, naujai įdiegiamų į gamybą mašinų sąskaita. Nesvarbu, kad tų mašinų ir nėra, už tai planas kelti darbo našumą yra. Dar prieš keletą metų buvo galima normas įvykdyti 1.5-2 kartus, o jau pernai ir šiemet iki 100 proc. išspausti reikia daug pastangų. Normų kilimo dėka darbininko uždarbiai sumažėjo beveik visur pusiau, o tai leido sumažinti rankinių laikrodėlių, ir kai kurių vyno rūšių kainą. Tai, žinoma, buvo pasigirta visam pasauliui, bet kad jis, tas laikrodėlis, darbininkui nusipirkti vienodai sunku, tai nutylėta. Panagrinėkime, kaip darbininkas pragyvena iš savo uždarbio. Leiskim, kad darbininkas uždirba fabrike 600 rublių. Tuo atveju jis gauna grynais, atskaičius mokesčius, 520 rb. (septynmečio plane yra numatyta atleisti darbininkus nuo mokesčio, tada, žinoma, jie ir uždirbs 520). Ką gi galima nupirkti už vieno mėnesio uždarbį? Motociklą? Jis kainuoja 5.000, ir laukti, užsirašius į eilę, reikia metus laiko. Radiją? Jis kainuoja 1.200. Kostiumą? 1.500. Akordeonas — 3.000. Geriau pradėkim nuo smulkmenų. Užsimokėkit nuomą 100 rb., o jei gyvenat privačiam butė, tada apie porą šimtų. Rūkymui, valkams saldainiams ir pramogoms labai kuklai padėkime šimtą. Paliko, atrodo, trys. O dabar maistas. Jei valgysi valgykloj, tai savaitės neišsimaitinsi. Geriau pirkti produktus. Kilogramas lašinių — 22-25 rb., sviestas — tiek pat. Apie tiek ir mėsa. Kilogramas bulvių — 2 rb., duonos — 1 rb. Pusė litro alaus — 2.5 rb., kilogramas silkių — 16-18 rublių. Kvietinių miltų vienas kg — 4 rb., margarino — 14 rb. Leiskime šeimininkei pasireikšti matematikoje ir pa skaičiuoti, kiek išeis maistui pinigų 4-5 asmenų šeimai per mėnesį. Be to, įspėkime, kad paliktų avalynei, rūbams, druskai, cukrui, kurio 1 kg — 10 rublių, ir t.t.

Vyriškas darbinis kostiumas kainuoja 350-400 rb., viršutiniai baltiniai — 80-100 rublių, žieminis paltas vidutinio brangumo — 1.500 rb., moteriška šilkinė suknelė 200-250 rb., išeiginiai batukai — 300-400. Žieminė kepurė 100-150, skrybėlė — tiek pat.

Štai kaip balansuojasi darbininko pajamos su išlaidomis.

Kaip ir visur, atsiranda ir Lietuvoje auto mašinų mėgėjų. Pagal Chruščiovo direktyvas ateity jos turės būti sukoncentruotos miestų autoparkuose, kur prireikus galėsi išsinuomoti, o tuo tarpu bus išvengta gausybės pavienių garažų, nors kol kas galima turėti nuosavus. „Moskvičius" kainuoja 30.000 rb., o „Volga" — 60.000.

Namus iki šiol statytis buvo lengviau, nes mažiau kontroliavo. Tiesiai pas eigulį galėjai nupirkti vieną kitą rąstą, o pas šoferį, vežiojantį valdiškoms statyboms medžiagas, cemento ar kita ko. Dabar įsigaliojo įstatymai: neįrodysi iš kur pirkai medžiagas — atims, kaip vogtas. Duodamos tam tikros paskyros pirktis valstybine tvarka, bet jų laukti reikia metus ir daugiau. Be to, patikrinus pirma, ar tavo sąskaitoj nėra nieko kompromituojančio, iš kur ėmei pinigus statybai ir t.t. Paskolos tuo reikalu gali gauti 10.000 rublių, o namo statybai reikalinga 80-100 tūkstančių rublių.

Statybinės organizacijos pavieniams asmenims nestato. Visą statybą reikia vykdyti pačiam, primityviausiu būdu, pasisamdžius vieną kitą žmogų, kurių taip pat sunku gauti, nes finansų organai nutvėrę privačiai dirbančius apdeda mokesčiais.

Žinoma, žmonės statosi. Statosi rizikuodami. Perka medžiagas, perka joms paskyras, perka paskyrų skirstytojus. Vieni pirkdami sėdasi, kiti jų vietoj jau atsėdėję vėl perka ir vėl stato. Bet vis dėlto skelbtosios lygybės nėra. Valdžia vagia nuo visų, o nuo valdžios tie, kurie prieina. Toks bent principas norint bent egzistuoti, jeigu jau ne gyventi. Staliai vagia skiedras, vinis; kalviai —pasagas, uknolius; kolchozininkai glėbiais šiaudus, kišenėmis javus. Eiliniai nešte neša, viršininkai vežte veža. Eiliniai neša, kad galą su galu sudurtų, o viršininkai — kad daugiau ką įsigytų. Vieni kitus gaudo, pagavę baudžia, bet tik ne už tai, kad vogė, bet kad paslėpti nemokėjo.

Praeitą žiemą teisė Kauno „Inkaro" kombinato tris kontoros darbuotojas, pasisavinusias vienų metų bėgyje be trupučiuko milijoną rublių. Rudenį teisė Pavenčių cukraus fabriko sargę, išnešusią cukraus už 60 tūkstančių rublių. Vilniaus Odos-Galanterijos kombinate nebuvo rasta trūkumų, bet pas vieną pilietį rasta su kombinato atpažinimo ženklais už milžinišką sumą odos. Nieko neliko, kaip konfiskuoti odą nieko nebaudus ir ją grąžinti atgal į kombinatą, — tegul kiti vagia, kurie geriau paslėpti moka. O Kauno Statybos tresto 28-tos valdybos visą valdžią nuo valdytojo iki meistrų susodino už tai, kad neesamus darbus rašė ant neesamų žmonių, o už juos pinigus ėmė ir patys pasirašinėjo.

Štai tokiais keliais įgytos rieda „Volgos" bei „Moskvičiai" ar dygsta Vilijampolėj namukai. Įdomu, kokiais mastais reikėtų vogti prisivijus Ameriką? Juk tada visi norėtų geriau gyventi...

Kazys Jurgaitis (ELI)

LIETUVIŲ ATSILIEPIMAS Į J. DIEFENBAKER KALBĄ

Kanados ministeris pirmininkas J. Diefenbaker J.T. Konferencijos New Yorke metu rugsėjo 26 d. savo kalboje, atsakydamas į Chruščiovo piktą propagandą ir koliojimąsi, kurį tik rusai vadina kalba, o vakarai — cirku, paklausė jį šitaip:

— Primetate ir kaltinate Vakarų valstybes kolonializmo politika, bet pasakykite, kiek asmenų Sovietų Sąjunga išlaisvino po karo. Ar mes užmiršome, kaip viena iš pokarinių rusų kolonijų — Vengrija — bandė išsilaisvinti. Ir koks rezultatas? — Kaip galime suderinti, — klausė J. Diefenbaker, — šį faktą su Chruščiovo kalba, kurioje jis pareiškė ir pareikalavo, kad... tautoms turi būti leista pačioms apsispręsti ir įgyvendinti savo krašte santvarką, kurią jie pasirinks laisvi ir nevaržomi?

— O kas įvyko su Lietuva, Latvija ir Estija? — klausė Kanados min. pirmininkas.

Gerai suprasdamos ir įvertindamos tokių pareiškimų svarbą ir reikšmę mūsų krašto vadavimo eigai ir darbui, Lietuvių Atgimimo Sąjūdžio ir Lietuvių Veteranų Sąjungos „Ramovė" Manchesterio Skyr. Valdybos nutarė pasiųsti J. Diefenbaker padėkos pareiškimą - laišką, kurį čia spausdinamė, tikėdamiesi paskatinsią Anglijos ir kitų kraštų lietuvių organizacijas siųsti panašaus pobūdžio laiškus - telegramas.

Su laišku J. Diefenbaker pasiųsta kukli dovana. Tai mūsų tautinio liaudies meno pavyzdys, gražiai meniškai atliktas medžio lėkštėje dro žinys — Vytis.

LAS ir LVS „Ramovė"

Manchesteris

LAIŠKAS J. DIEFENBAKER:

Pone,

viso pasaulio lietuviai nuoširdžiai yra dėkingi Tamstai už tą kilnią kalbą, pasakytą J. Tautų Visumos Susirinkime 1960 m. rugsėjo 26 d.

Tamstos, Pone, drąsūs žodžiai, pasmerkiantieji sovietų rusiškąjį imperializmą ir ryšium su tuo primenantieji likimą mūsų brangaus krašto, Lietuvos, sovietų Rusijos pavergtos, — tai labai sustiprina mus visus, tęsiančius kovą už laisvę ir teisingumą išsiveržti iš rusiškosios vergijos.

Kaip mūsų nuolankiausios padėkos pareiškimą prašome priimti šį smulkų prisiminimą - simbolį mūsų tikėjimo, kad bus atstatyta Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė.

Žemės ūkio darbai Lietuvoj tebesivėlina

Vėlinimasis atliekant žemės ūkio darbus yra vienas iš didžiausių galvos skausmų komunistiniams kvislingams Lietuvoje nuo pat kolchozinės sistemos įvedimo. Sniečkus tuo reikalu pamokslauja kiekviena proga. Partijos vardu skelbiami nutarimai, paraginimai, įpareigojimai. Įvariuose suvažiavimuose priimami įsipareigojimai atlikti žemės ūkio darbus vis anksčiau, negu pereitais metais. Kekvieną pavasarį ir vasarą skelbiama begalės džiūgavimų ir pagyrimų tiems, kurie atliko tuos ar kitus darbus laiku arba anksčiau negu buvo reikalauta ar žadėta. Bet galų gale kas metai paaiškėja, kad, bendrai imant, su visais darbais ir vėl pavėluota.

Ir šįmet, pačioj rugsėjo pabaigoj, Sniečkus, komsolo CK posėdyje (kuris šį kartą buvo sušauktas ne Vilniuje, o „Nemuno" kolchoze, Šiaudinėje, kitoj Nemuno pusėje priešais Jurbarką), kalbėjo, kad nepalankus oras padarė nuostolių ir suvėlino derliaus nuėmimą. Guodėsi, kad orui pagerėjus, „jau bemaž visur nuimtos grūdinės kultūros" (rugsėjo 21 d.!).

Šįmet išaugo daugiau ir stambesnių kukurūzų. Bet ir jiems tas pats pavojus: vėlavimas nuimti. Sniečkus ragino mobilizuoti visas jėgas nuimti kukurūzams artimiausiu laiku, kol neprasidėjo didesnės šalnos. Ir ragino juos tuojau silosuoti, net nesusmulkintus, jeigu nebūsią galima spėti susmulkinti.

Iki rugsėjo 20 dienos visoje Lietuvoje dar buvo nepasėta daugiau kaip ketvirtadalis žiemkenčių javų. Kaikuriuose rajonuose tebuvo pasėta tik pusė arba tik du penktadaliai.

Bulvės, dėl drėgmės pertekliaus, šįmet daug kur išaugusios neatsparios laikyti per žiemą. Todėl Sniečkus ragino bulves bekasant rūšiuoti ir atpariausias palikti sėklai, o mažiau atsparias silosuoti ir jomis šerti kiaules. Kaip aprūpinti bulvėmis žmones, Sniečkus jokio patarimo nedavė. Kiaulėms daugiau rūpesčio skiriama todėl, kad sukolektyvintame Lietuvos žemės ūkyje vis dar nepavyksta pagaminti kiaulienos tiek, kiek reikia valdžiai. Sniečkus priekaištavo, kad kolchozai vidutiniškai šimtui hektarų turi tik nepilnas tris veislinės kiaules, o kad valdžios reikalai būtų patenkinti, reikia turėti 3-4. (Tarp ko kita, Sniečkus jau liovėsi veislines kiaules vadinęs „motininėmis"). (LNA)

Septynios DIENOS

ARBA — ARBA

Palikdamas New Yorką, Chruščiovas J. Tautų susirinkime pasakė dar vieną kalbą. Joje jis reikalavo visuotinio nusiginklavimo pagal jau anksčiau jo paties siūlytąjį planą ir J. Tautų generalinio sekretoriaus vietoje sudaryti trijų komitetą, kuriame po atstovą turėtų Vakarai, komunistiniai Rytai ir neutralieji.

Jei tie reikalavimai nebūsią įvykdyti Sovietų Sąjunga nedalyvausianti jokiame nusiginklavimo komitete.

BANDYMAI GRĄŽINTI PADĖTĮ

Vakarų Berlyne buvo susitikę Vakarų ir Rytų Vokietijos atstovai tartis dėl prekybos. V. Vokietijos vyriausybė paskelbė, kad ji nuo gruodžio 31 d. nutraukia prekybos sutartį su rytine zona dėl susisiekimo trukdymų su Berlynu.

Pasitarimuose buvo iškelta sąlyga, kad nebūtų trukdoma susisiekti su Berlynu.

PREZ. EISENHOWERIS DIRBTŲ SU NIXONU

„New York Herald Tribune" rašo, kad prez. Eisenhoweris, jei Nixonas būtų išrinktas prezidentu, jo vyriausybėje eitų „per pasaulį keliaujančio ambasadoriaus" pareigas.

Prezidento spaudos sekretorius Hagerty pareiškė nieko apie tai nežinąs.

NUŽUDYTAS JAPONŲ SOCIALISTAS

17 m. amžiaus jaunuolis didžiulėje salėje mitingo metu nudūrė japonų socialistų vadą Asanumą.

ISTORINIAI LAIMĖJIMAI

35 dienas nebuvęs namie, Chruščiovas patenkintas grįžo į Maskvą tuo metu, kai sovietų spauda šauksmingai tvirtina, kad jo laimėjimai New Yorke neturi istorijoje palyginimo.

NIXONAS IR KENNEDY UŽ VIRŠŪNIŲ KONFERENCIJĄ

Viceprezidentas Nixonas ir senatorius Kennedy, kandidatai į Amerikos prezidentus, pareiškė ,kad jie yra už viršūnių konferenciją.

Sen. Kennedy tik pridėjo, kad jis būtų vis dėlto kiek skirtingos nuomonės: jis norėtų, kad prieš viršūnių konferenciją Amerika turėtų pakankamai apsiginkluoti.

KINIJOS NEPRIIMA

J. Tautos 42 balsais prieš 34, susilaikius 22, nutarė Kinijos priėmimo klausimą atidėti dar vieneriems metams.

LUMUMBĄ NORI AREŠTUOTI

Kongo min. pirmininkas Lumumba yra saugomas J. Tautų karinių dalinių, o jį nori areštuoti Kongo valdžią pasiėmęs į rankas plk. Mobutu. Jis net grasina jėga pasiimsiąs jį.

Vilniaus radijas užkabino New Yorko lietuvius

(E) Vilniaus radijo apžvalgininkas Stasys Lauraitis spalio 2 d. savo komentare t.k. pastebėjo, kad tarp demonstruojančių aplink J. Tautų rūmus New Yorke esą ir „ponų iš vakarykščios Lietuvos", kurie, girdi, „už numestą dolerį šūkaują".

BALTŲ SAVAITĖ

Bad Oeynhauseno „Anzeiger und Tageblatt" rugsėjo 19 d. nr. rašo apie Baltų Savaitės — „Baltische Woche" — paminėjimą, kuris įvyko Bad Oeynhausene rugsėjo 17 d. Paminėjimą, kuriame dalyvavo lietuviai, latviai ir estai, atidarė Dr. Galle. Savo kalboj jis pažymėjo, kad jam gerai yra žinomi Pabaltijo kraštų vargai; kad negalima rezignuoti; kad karšto troškimo ir stiprios valios vedami Pabaltijo kraštai pasieks savo tikslą — laisvės atgavimą. Taipgi jis pabrėžė, kad Baltų Savaitės tikslas — padrąsinti ir sustiprinti pabaltiečius jų kovoje dėl savo laisvės ir nepriklausomybės atgavimo.

Taip pat kalbėjo Baltische Gesellschaft atstovas plk. L. Jakobsenas (estas), kad Rytų Europos tautos nėra praradusios pasitikėjimo Vakarų Europa.

Kartu laikraštis pažymi, kad ta proga įvykusioj parodoj buvo išstatyti Pabaltijo kraštų 4 šimtmečių žemėlapiai, lietuvio Prano kūriniai ir baltų meno darbai.

Oeynhauseno dienraštis „Freie Presse" rugsėjo 21 d. numeryje plačiai aprašė Baltų Centrinės Bibliotekos vadovo Otto Bonko ir Dr. Povilo Reklaičio paruoštą istorinių Lietuvos žemėlapių parodą bei jo rūpesčiu suruoštą Paryžiuj gyvenančio lietuvio dailininko Prano darbų parodą. Laikraštis atspausdino vieną parodoje buvusį Lietuvos 1613 metų žemėlapį.

Daug vietos paskirta rugsėjo 21 d. „Bad Oeynhauseno" Dr. Alberto Geručio kalbai; jo tema: „Baltijos tautų likimas — įspėjimas laisviesiems Vakarams". Laikraštis pabrėžia, kad Dr. A. Geručio kalba yra Menetekel įspėjimas, pirmoj vietoj liečiąs Vakarų Vokietiją.

„Baltų Savaitė" buvo paminėta daugelyje V. Vokietijos laikraščių, kaip antai: Mindener Tageblatt, Cuxhavener Zeitung, Herner Zeitung, Osnabruecker Tageblatt, Werler Anzeiger, Soester Anzeiger ir kt.

Parodą aplankė per 1.000 žmonių, kurie labai atidžiai apžiūrėjo visus eksponatus, gaudami išsamių informacijų ir literatūros. Baltų Savaitė baigta Otto Bongo paskaita su šviesos paveikslais, kuri dalyviams padarė gilaus įspūdžio.

Lietuviški kultūros dalykai italų spaudoje

Italijos spauda šiltai atsiliepė apie lietuvių gamintąjį filmą „Mūsų laikų didvyriai", laimėjusią specialią premiją tarptautiniame Karlovy Vary festivalyje, pripažintą kaip poetiškiausią ir sekančią italų neorealizmą. Komunistinė spauda, žinoma, ją pristatė iš politinio taško.

Gana aštriai buvo kritikuojama iš istorinės pusės Aleksandro Ford filma „Kryžiuočiai", lenkų pristatyta Venecijos festivalyje. Dienraščiai Il Gazzettino Di Venezia ir Torino Stampa pabrėžia, kad buvo iškreipta istorinė tiesa, nes Grunwaldo mūšio organizatorius ir tikrasis laimėtojas nebuvo lenkų karalius Jogaila, o Lietuvos Didysis Kunigaikštis Vytautas. Dienraščiai taip pat pastebi, kad dabartiniuose sovietų vadovėliuose mokykloms sakoma, jog Grunwaldo mūšio laimėtojai buvo nei lietuviai, nei lenkai, bet baltgudžiai. Sovietams, —rašo minėtieji laikraščiai, — labai nepatiko scena, kai parodoma, kaip Lietuvos atstovai prašo lenkus pagalbos, o ne rusus, tuo nuvertindami rusų įtakingumą ir galingumą. Romos dienraštis Il Messaggero pastebi, kad filma yra per daug nacionalistinė ir todėl netenka daug savo meninės vertės.

Italų kritika gana šiltai sutiko pasirodymą filmos „La Donna Dell'Altro" (Kito žmona), pagaminta pagal Sudermanno novelę „Jons ir Erdmė". Kritikai pastebi, kad nors filma nėra sukta Lietuvoje, tačiau gana tiksliai atvaizduota jos aplinka.

Paskutiniu laiku Italijos spauda gana plačiai rašė apie garsųjį meno kritiką Bernardą Berensoną, pažymėdama, kad savo kilme ir dvasia jis buvo lietuvis. Ilgus straipsnius apie jį išsispausdino Romos dienraštis Il Globo rugpiūčio 26 d., Milano Corriere Della Sera liepos 20 d. ir Neapolio Roma liepos 15 d.

Liepos viduryje Ivrea mieste buvo atidaryta dailininkės Raphael Mafai kūrinių paroda, kurią aplankė ir Italijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, nes Mafai yra gimusi ir užaugusi Kaune. Ji visur pabrėžia savo lietuviškumą. Mat, Italijos žydų tarpe esama įsitikinimo, kad Lietuvos žydai savo išsilavinimu ir kultūra stovėjo daug aukščiau už juos. Italijos spauda jau kelintą Mafai parodą sutiko labai šiltai.

Torino dienraštis Stampa rugpiūčio 5 d. numeryje plačiai aprašė garsiuosius dailininkus, gyvenusius Paryžiaus „Ruche" menininkų namuose. Tarp jų aprašomas Haim Sutin, atvykęs į Paryžių iš Lietuvos ir pasižymėjęs savo kūryba ir charakteriu.

Italijoj madų srityje iškilo kitas lietuvis: Patrikas de Barentzen. Torino dienraštis Stampa liepos 19 d., aprašydamas paskutinį madų pasirodymą Florencijos Pitti rūmuose, skiria daug vietos šiam menininkui, kilusiam iš Lietuvos. Stampa pabrėžia, kad de Barentzen yra genialus kūrėjas, galįs prašokti garsųjį Dior. Šiuo metu de Barentzen gyvena Romoje.

Milane išeinąs didelis žurnalas Oggi liepos 14 d. numeryje aprašė žinomojo prancūzų pianisto Alain Romans nuotykius karo metu ir pergyvenimus Lietuvoje, prie Kauno, kur vokiečių buvo nugabentas sunkiesiems darbams.

Italijos spauda liepos 28 d. aprašė areštavimą kito garsaus „menininko", Luciano Gastagna, kuris, nors ir nebuvo lietuvis, labai tiksliai gamino Lietuvos ir kitų kraštų pašto ženklus...

Roménas

„AIDŲ" PREMIJA B. BRAZDŽIONIUI

(E) „Aidų" žurnalo šių metų premija (500 dol.) paskirta poetui Bernardui Brazdžioniui už dar neišspausdintą poezijos rinkinį „Vidudienio sodai". Premijos komisiją sudarė P. Jurkus, K. Grigaitytė, N. Mazalaitė ir L. Žitkevičius.

MIRĖ ANTANAS PAULIUKONIS

(E) Rugsėjo 19 d. Los Angeles mieste (Kalifornijoje) širdies smūgiu staiga mirė žurnalistas Antanas Pauliukonis. Gimęs 1909 m. vasario 28 d. Baigęs gimnaziją ir Vytauto Didž. Universiteto studijas, atsidavė žurnalistikai, dirbdamas Kauno „Ryto" ir vėliau „XX Amžiaus" dienraščių redakcijose. Tremtyje Vak. Vokietijoje penketą metų redagavo „Eltos Informacijas". 1957 m. pavasarį emigravo į JAV, kur gyvena jo giminės. Paskutiniu metu dirbo „Lietuvių Dienų" administracijoje. Yra išvertęs eilę knygų į lietuvių kalbą, iš viso gyvai domėjosi literatūriniu gyvenimu. Gyvai domėjosi taip pat Lietuvos ir užsienio lietuvių politiniais bei kultūriniais reikalais.

MIRĖ VLADAS POŽĖLA

(E) Rugsėjo 21 d. Adelaidėje, Australijoje, mirė Vladas Požėla. Jis gimė 1879 m. balandžio 9 d. Steigviliuose. Mokėsi Mintaujos gimnazijoj ir buvo veiklus lietuvių mokinių tarpe, priklausė slaptai veikusiai lietuvių moksleivių Kūdikėlio draugijai. Tai draugijai priklausė P. Grigaitis, A. Smetona, Didžiuliai, K. Jokantas ir kai kurie kiti vėliau Lietuvos gyvenime pasižymėję asmenys.

V. Požėla teisę studijavo Tartu universitete, Estijoj. Buvo 1905 metų Lietuvos sukilimo uolus dalyvis. Vienerius metus buvo kalinamas. Bendradarbiavo Varpe, Darbininkų Balse, Ūkininke, Naujienose ir kituose laikraščiuose. 1913 m. pradėjusį Rygoje eiti savaitraštį Vilnį V. Požėla redagavo. To savaitraščio viso išėjo 23 numeriai.

1916 m. Petrapilyje Požėla buvo nariu lietuvių tremtinių suorganizuotos Tautos tarybos (iš penkių politinių srovių) atstovu. Tautos taryba 1917 m. kovo 6 d. pasisakė už Lietuvos nepriklausomybės siekimą. Tautos taryba buvo nutarusi, kad tos Lietuvos sritys, kurios nėra vokiečių okupuotos, būtų perduotos valdyti Lietuvių laikinajam valdymo komitetui, kuris buvo sudarytas iš 12 asmenų, ir jo nariu buvo Vl. Požėla.

Buvo išrinktas į Lietuvos Steig. Seimą ir vėliau į kitus seimus. Trečiojo seimo sudarytoj vyriausybėj buvo vidaus reikalų ministeriu. Po 1926 m. gruodžio perversmo V. Požėla vertėsi vien advokatūros praktika. 1940 m. bolševikams okupavus Lietuvą V. Požėla su šeima pasitraukė Vokietijon. Vėliau su šeima išvyko Australijon.

Paskutiniais metais Adelaidėje gyvendamas rašė savo atsiminimus.

Liko jo žmona ir dvi ištekėjusios dukterys.

UNIVERSITETAS TĖVAMS

(E) Vilniuje atidarytas pirmasis Lietuvoje universitetas tėvams. Universiteto tikslas — duoti tėvams „komunistine morale" pagrįstą jaunosios kartos auklėjimo supratimą. Čia taip pat bus laikomos ateistinės propagandos paskaitos. Užsiėmimai universtete bus lydimi kino filmų demonstravimu, ekskursijomis į mokyklas ir įmones. Pirmasis šio tariamojo universiteto užsiėmimas įvyko rugsėjo 14 d. Klausytojų buvo apie 200. Užsiėmimai vyksta du kartu per mėnesį ir tęsis iki šių mokslo metų galo.

Žengdami į rožinio mėnesį — spalį, prisiminėme, kad aukščiausioji Bažnyčios vadovybė atvejų atvejais skatino tikinčiuosius į šitą maldą. Ir štai vėl spaliui iš Romos pasigirdo popiežiaus Jono XXIII nauji žodžiai. Bent viena kita jo mintis sekma dieninėje rimtyje įglaustina.

Šv. Tėvas su jautria užuojauta prisimindamas gamtines nelaimes — žemės drebėjimą, potvynius, — kurie ištiko Pietų Amerikos ir Europos kraštus, pabrėžia, jog metų bėgyje netrūksta kitų bandymų bei būkštavimų, kurie be išimties paliečia ir kiekvieną žmogų ir tautas. Taikos netikrumas, tragiški ateities rūpesčiai žmonijos alsavimą tarsi užgniaužia. Dabartinę pasaulio valandą vadina sunkia ir pavojinga. Esą žaidžiama istoriniu tautų pašaukimu, žaidžiama amžinu likimu kiekvieno, pagal Dievo paveikslą sukurto, žmogaus.

Nors Jonas XXIII nesąs pratęs atskleisti mizerijos ir gresiančių griuvėsių, kurie spaudžia širdį jaučiančiam šventą pareigą daboti bei ginti namų židinį, visuomeninę ir tikybinę tvarką, tačiau rūpestį kelia šaltos, aliarmuojančios statistikos, pateiktos patyrusių, kompetetingų mokslo žmonių, apie bendrą gyvybės nuvertinimą, apie neribotos galybės įgeidžius, apie subtilų, bet atkaklų į klaidą linkimą. Masių visuomeninio gyvenimo sąrangą apsprendžia prieškrikščioniškos teorijos ir dvasia, o pačios masės maitinamos tiesos klastojimu.

Betgi tikinčiam Dievą, pasaulio istorijoje besireiškiantį jo Sūnų Jėzų Kristų, visuotinį Atpirkėją ir Gelbėtoją, spalyje ryškiau nušvinta vienas pragiedrulis: tai Šventoji Marija, Dievo Motina, kurios krikščionis šaukiasi rožinio maldoje, rožinio, jungiančio didžiuosius ir mažuosius į vieną dvasinį pakilimą, kuris neša šviesą, paguodą ir taiką.

Popiežius pamini, kad jis pats didžiausiu dėmesiu, gera linkinčiu ir laiminančiu padrąsinimu nuoširdžiai lydi geros valios žmones, viską rikiuojančios, leidžiančios Apvaizdos valstybėms skirtus vadus, valdančius didžiausioje atsakomybėje tautas, kad jie tautiniuose bei tarptautiniuose suvažiavimuose nedvejodami stotų už teisingumą ir laisvę. To rūpesčio vedinas, Vyriausiasis Ganytojas mūsų dėmesį kreipia į Krikščionių Pagalbą ir pasaulio Karalienę, Mariją. Anais senais laikais pavojingose kelionėse jūrininkus vesdavo žvaigždės. Šv. Bernardas, tas didysis Marijos garbės šauklys, savo laikmečio snkumuose bendraamžius ragino: „Žvelk į žvaigždę: šaukis Marijos". Dabartiniuose priešingumuose, dvejonėse ir pavojuose Bažnyčiai bei visuomeninės tvarkos pagrindams Jonas XXIII mūsų žvilgsnį kreipia į tą pačią Žvaigždę. Popiežių guodžiąs prisiminimas, jog spalyje po dienos nuovargio tėvai ir vaikai, ypač nekaltieji mažutėliai, ligoniai ir seneliai su nerimą rankas rožinio maldai, kuri atspindi Jėzaus ir Marijos gyvenimo tikrai pamokinančius pavyzdžius. Šv. Tėvas kviečia pasimelsti bendrai jo intencija ir ypatingai už rengiamą Bažnyčios visuotiną sąntarybą, kur bus svarstomi bei sprendžiami visų krikščionių nepaprastos svarbos reikalai.

Spalio 23 dieną minime Misijų dieną. Kiekvienas maldoje paremkime tautiečius, erškėčiuotame Tėvynės ar Sibiro kelyje vykdančius Kristaus pasiuntinybę. Jei ne auka, tai bent malda paremtinas bendras misijų darbas plačiajame pasaulyje. Misijų darbininkai, kurių tarpe randame ne vieną lietuvį, yra tikrieji ne tik tikybinės, bet ir kultūrinės šviesos nešėjai, tam tikslui nesigailį net gyvybės aukos.

Kuomet Jonas XXIII kalba apie pavojingą žaidimą tautų bei asmenų likimu, žinome, kad jų tarpe yra ir Lietuva ir mes patys. Išgirsdami balsą to, kurį pats Jėzus Kristus paliko savo regimu vietininku žemėje, paremdami šviesos nešėjų didvyriškas pastangas, savo tautai ir sau didinsime kreditą, kurio neįstengs pažeisti nei kandys nei rūdys.

S. Matulis, MIC

Ekonominis lenktyniavimas

(E) Latvijos profsąjungų taryba ir liaudies ūkio taryba suvedė Latvijos, Lietuvos ir Estijos ekonominių rajonų kolektyvų lenktyniavimo per 7 šių metų mėnesius rezultatus. Pagal bendrosios produkcijos planą įvykdymą pirmą vietą užėmė Lietuvos pramonės darbuotojai. Jie gamybos planą įvykdė 105.6 proc., Latvijos rajonų ekonominių kolektyvų darbuotojai — 105 proc. ir Estijos — 103.8 proc. Latvijos ir Lietuvos gamybos apimtis, palyginus su atitinkamu praėjusių metų laikotarpiu, padidėjo 16 proc., Estijos — 11.2 proc.

Sodų sodinimo mėnuo

(E) Vilniaus radijas praneša, kad šį rudenį numatoma pasodinti apie 3 mil. vaismedžių ir 150 tūkst. vaiskrūmių. Valstybiniai medelynai yra paruošę sodinamosios medžiagos, kuri bus paskirstyta kolchozų ir tarybinių ūkių sodininkams pagal jų pateiktus pareiškimus.

Tenka labai paabejoti, ar medelynai įstengs paruošti tokį didelį medelių skaičių.

NAUJAS BALSAS

NAUJAI GAUTA!

V. Ramonas — Miglotas rytas —14 šil. 8 p.
A. Maceina — Didžioji Padėjėja — 20 šil.
V. Alantas — Tarp dviejų gyvenimų — 33 šil.
M. Vaitkus Keturi Ganytojai — 14 š. 8 d.
Šventas Dieve — maldaknygė — 25 šil. 8 d.
A. Gustaitis — Algis Trakys ir taksiukas Šleivys — vaikams — 14 šil. 8 d.
Alšėnas — Maži žodžiai/Dideli darbai — 11šil. ir 7 šil. 4 d.
„Žalgirio mūšis" (paveikslas) — 5 šil.
Sibire ranka parašyta maldaknygė lietuviškai, įrišta — 7 šil. 4 d., angliškai - lietuviškai — 3 šil. 9 d.
Ilgo grojimo plokštelės „Dainos iš Lietuvos" — 43 šil. 6 d. „Per Lietuvą" — 45š.

Rašyti:

DAINORA, 49, Thornton Ave, London, W.4

A. JONYNAS

PASKUTINĖ VAKARIENĖ

(SATYRINĖ APYSAKA)

18.

Pamaldavęs, patrypčiojęs vietoje, Algis išslinko laukan, įsėdo į mašiną. Vienu metu jis net buvo bemanąs užvesti motorą ir išvažiuoti kur nors iš šio nesvetingo kiemo. Bet apsigalvojo — nugalėjo tas Trinkūno bruožas, už kurį jį Bildžius labiausiai vertino — ištikimybė net ir tikrai nelaimingomis valandomis. Šoferis nutarė pasnausti, atsirėmęs į vairą.

Nakties minutės slinko lėtai lėtai. Atkaklumas iš Bildžiaus veido nyko; jo vietą užėmė kažkoks subliuškimas. Galva nulinko nuo pagirių snaudulio, į kurį patekus sunku atskirti nervingus, trūkinėjančius sapnus nuo realybės, nuo savų minčių. Kažkur pasąmonėje švysčiojo fantastiški vaizdai — ryškūs, bet trumpi kaip netvarkingai suklijuoti filmo kadrai.

Staiga Jonas Bildžius suvirpėjo visu kūnu. Pro atviras duris į kambarį įėjo ministras, lydimas kadrų skyriaus viršininko, kuris po pažastimi nešėsi storą bylą sunkiais, juodais apdarais.

Bildžius papurtė galvą, pasitikrino, ar nemiega, pabandė atsistoti, bet vaizdas neišnyko. Ministras ėjo į jį gyvas, rūsčiu veidu. Senatvės nepaliestos jo akys spindėjo ryškiai ir griežtai kaip nemirksinčios, skaisčios žvaigždės. Jos smerkė, jos kažko reikalavo.

— Atversk bylą, — pasakė ministras savo palydovui, ir šis paslaugiai pakišo jam popierius.

Stambiu, sukumpusiu kadrinio metalisto pirštu ministras parodė į grafą su Jono Bildžiaus pavarde.

— Išbrauk šitą valdininką, — pasakė griežtai. — Mums reikalingi kovotojai.

Didelė plunksna aštriai pradrėskė popierių, aplanke buvę lapai pairo, ėmė sklisti į šalis, mirgėti.

Bildžius pašoko, norėjo kažką sakyti, bet prieš išsigandusias jo akis tejuodavo tik atviros kambario durys. Šaltas prakaitas išpylė viršininko kaktą. Kurčioje nakties tyloje girdėjosi tolimas mašinos motoro ūžimas.

Tas pats ūžimas pažadino ir snaudžiantį šoferį. Kelyje, sukančiame į ūkį, suspindo stiprūs prožektoriai. Kažkas dar važiavo. Taip, tik šito ir betrūko...

Vikrus „gaziukas" įskriejo į kiemą, staigiai sucypė stabdžiais. Iš jo iššoko du vyrai. Trinkūnas pažino nelygią, šlubčiojančią direktoriaus Valaičio eiseną. Dabar prasidės...

Pasirodė, kad įpykusi Valaitienė telefonu paskambino kolūkio pirmininkui, pas kurį buvo apsinakvojęs jos vyras. Valaitis parlėkė namo ne vienas. Su juo kartu atvažiavo partijos raikomo sekretorius, taip pat išsiruošęs į rytdienos ančių medžioklę.

Bildžius nustėro.

— Na, — paklausė Valaitis griežtai ir santūriai, — kas čia darosi?

Lyg iš po žemių išdygusi žmona pradėjo ryškiomis spalvomis piešti baisias Bildžiaus piktadarybes, bet vyras ją sulaikė.

— Tu palauk. Jis pats paaiškins, — pasakė taip, tarsi kreiptųsi į nusikaltusį vaiką.

Ramus, geraširdis Valaitis, kuris net ir aną vasarą nesugebėjo supykti ant savo neramaus viršininko, dabar atrodė kietas kaip titnagas. Šalia jo stovįs sekretorius žvelgė į Bildžių smerkiančiomis akimis. Ne, tokioje padėtyje mūsų viršininkas dar nenebuvo atsidūręs.

— Atvažiavau ūkio apžiūrėti, — sulemeno jis neaiškiai. — O tamstos žmona čia mane iškoliojo, išdergė... Įsižeidė jinai?.. Aš nežinau...

— Naktinė apžiūra, — šyptelėjo raikomo sekretorius.

—Žinai, draugas viršininke, — pasakė Valaitis lėtai, valdydamasis ir vengdamas išsišokti prie svetimų žmonių, — susitarkime geruoju. Važiuok tamsta dabar į rajoną, pernakvok viešbutyje. Rytoj atvažiuosi — išsiaiškinsime...

— Kaip tai? — sunerimo Bildžius.

— Taip, taip, — įsiterpė sekretorius, saugodamas savo draugą nuo susierzinimo.— Taip ir padarykit. Rytoj išsiaiškinsime visomis linijomis... Aš manau, ir ministrui teks paskambinti.

— Ką jūs!.. — graudžiai nutęsė Bildžius, pakildamas.

Jis jau nebežinojo, ką sakyti, kaip užlyginti tą juodą prarają, atsivėrusią tarp jo ir šių dviejų vyrų. Nepatogu buvo išeiti išvarytam.

Patrypčiojęs, pamirksėjęs, jis bandė ištiesti jiems ranką, bet šie nepastebėjo nedrąsaus viršininko judesio.

— Na, vyrai, nepykit, — išspaudė Bildžius, galutinai sutrikdamas. — Kvailas ne susipratimas...

Direktorius ir raikomo sekretorius išleido Bildžių tylėdami, užsidarė duris. Jau sėsdamas mašinon, viršininkas išgirdo kažką panašaus į dviejų vyrų kvatojimąsi. Sunkiai nurijo viršininkas gėdos ir apmaudo ašaras, tyliai pasakė Algiui:

— Važiuok.

Po valandėlės, mašinai jau lekiant vieškeliu, kiek garsiau pridūrė:

— Pilk tiesiog į Vilnių.

KO KLAUSINĖJA ŽVAIGŽDĖS

Tai matai, gerbiamas skaitytojau, kaip kartais išeina: žadėjau aš parašyti linksmą ir juokingą knygą, o parašiau... Tarp kitko, tu geriau nuspręsi, ką aš parašiau.

Gal knyga ir iš tikrųjų pasirodys esanti juokinga, bet jau linksma — tai tikrai ne. Mane ir patį kažkoks graudumas ir susimąstymas į galą apėmė. Taigi kaip sako: žmogus šaudo, o Dievas kulkas nešioja.

Tik man atrodo, kad ir graudumas ir susimąstymas žmogui reikalingi. Štai kad ir mūsų pažįstamas Jonas Bildžius. Važiuoja jis dabar iš savo tarnybinės komandiruotės, gailiu smūtkeliu virtęs ir... Ką, jūsų manymu, mūsų Bildžius veikia?

Žmogui yra apie ką pamąstyti. Prisėskime šalia jo mašinoje, kartu su juo pamąstykime. Bet ne, nesėskime į mašiną. Štai ir mūsų herojus jau persigalvojo. Tvanku ir ankšta mašinoje šiltą, žvaigždėtą rugpiūčio naktį, kai laukai kvepia subrendusia duona ir nupiautu dobilų atolu, kai rasotoje tyloje plaukte plaukia negudri, vienoda bet širdžiai miela žiogų muzika.

Jonas Bildžius sulaikė mašiną. Tyliai švelniu, pasikeitusiu balsu jis pasiūlė Algiui Trinkūnui išsukti valandėlę iš plento susirasti kur nors šieno kaugę, prigulti laukuose. Seniai jau viršininkas bebuvo žiūrėjęs į dideles, skaisčias, žalsvu sidabru spindinčias rugpiūčio žvaigždes —paslaptingas ir susimąsčiusias, daug žinančias ir viską suprantančias.

Šoferis mielai sutiko. Kelionė namo buvo tokia liūdna, kad mašina, rodos, šliaužte šliaužė keliu, pilkėjo ir pilkėjo kelias, akys merkėsi ir merkėsi. Mašina — ne arklys. Tas, grįždamas namo, pergyvena kažkokį ilgesį, jo šnerves jau iš tolo kutena gimtojo tvarto kvapas, ir jis bėga ristele, bėga jaudindamasis ir skubėdamas. O mašina nieko nejaučia. Jai vis vien, kieno garaže ją pastatys, po kokiu stogu ar medžiu pavarys. Ir jeigu šoferis pavargęs, jei jo blakstienas merkia miegas, mašina jo neatjaus, nepasiieškos kelio į namus.

Beveik nekalbėdami, mūsų keleiviai susirado šieno kaugę atokiau nuo kelio, pasistatė prie jos mašiną, išsitiesė aukštielninki šiene.

Didelės, susimąsčiusios, nustebusios rugpiūčio žvaigždės žiūrėjo į pavargusias, išblukusias Jono Bildžiaus akis ir kažko klausinėjo — tyliai, be žodžių, bet primygtinai. Joms būtinai reikėjo atsakyti.

Taip, taip... Viršininkas aiškiai matė, kad tos nenuolaidžios žvaigždės klausinėja tik jį, priekaištauja tik jam. Algis Trinkūnas jau ramiausiai knarkė ir neturėjo su žvaigždėmis nė menkiausios kalbos. Tas laimės vaikas, ko gero, prieš užmigdamas dar gudriai mirktelėjo kuriai nors žvaigždei ir šelmiškai nusišypsojo, lyg būtų niekuo dėtas... O juk ir jis gėrė, ir jis kilnojo kojas... Gal net daugiau už viršininką. O Štai užmigo, ir niekas jam nerūpi. Ir kodėl... Kodėl gi Jono Bildžiaus miegas neima, neužmerkia blakstienų, švelnia, paguodžiančia ranka nepaglosto pavargusios vos? Kodėl gi jam reikia kalbėtis su tomis nenumaldomomis, klausiančiomis, atsakymo reikalaujančiomis žvaigždėmis? Ir ko gi tos žvaigždės klausinėja?

(Pabaiga)

MES BE VARŠUVOS NENURIMSIM!

PRISIMENANT PRIEŠ 40 METŲ LENKŲ OKUPUOTĄJĄ LIETUVOS SOSTINĘ

Algirdas Gustaitis

Sulaužiusi Lietuvos Respublikos - Lenkijos Respublikos vyriausybių įgaliotinių sutartį, pasirašytą Lietuvos mieste Suvalkuose, lenkai klastingai, vos tik tą „brolišką" susitarimą paskelbus, gausingais lenkų kariuomenės būriais puolė ir okupavo Lietuvos sostinę Vilnių. Tai įvyko lygiai prieš 20 metų: 1920 m. spalio 9 d.

Istorinių amžių bėgyje Lenkiją niekados neturėjo Vilniaus savo administracijoje. Taigi. visai natūralu, lenkai ilgai negalėjo išsilaikyti lietuviškoje Lietuvos sostinėje Vilniuje vien dėl to, kad jie jį buvo klastingai okupavę.

Vilnius Lietuvos buvo, yra ir bus! Nesvarbu, ar tai lenkams patinka ar ne.

Nelemtąją Lietuvos sostinės Vilniaus okupaciją nemalonu prisiminti. Nenorėtume nuolat vis rodyti lietuvių tautai į lenkus, šaukdami: Va, matote tuos lenkus, tada tai okupavusius mūsų sostinę Vilnių! Lietuvi, visados atmink savo sostinės okupantą!

Bet išeina neįtikėtini dalykai: lenkai prašyte prašosi juos bent laikas nuo laiko pravadinti plėšikais, lietuviško veikimo marintojais, sėdėjusiais mūsų sostinėje, iki jie iš ten su federatkom nebuvo smala išrūkyti. Jie to prašosi, nes tai šen, tai ten lenkėjai, lenkų spauda tebedrįsta prisiminti Lietuvos sostinę Vilnių... kaip „lenkišką" miestą (!). Negi lenkai jau tokie, kad jie nuolatos nori būti lietuvių mušami, kaip Giedraičių-Širvintų kautynėse, kaip Hagos tribunole...

Lietuviai draugiški lenkams. Aš taip pat esu tikras lenkų draugas ir jiems, lenkams, ne tik nenoriu nieko bloga, bet jų tautai geidžiu viso gero tiek, kiek jie verti. Be abejonės, joks doras lietuvis neišsižadės Lietuvai turinčių priklausyti lietuviškų miestų, kaip Lydos, Gardino, Suvalkų, Seinų, Augustavo ir eilės kitų. Dėl to neturėtų būti jokių ginčų su lenkais. Verčiau jie tegu ginčijasi su vokiečiais, gudais, ukrainiečiais dėl abejotinų vietovių.

Bet jei lenkai šaukdami nori bandyti gauti Lietuvos sostinę Vilnių, tai tokia pat nesąmone turėtume ir mes, lietuviai, atsakyti, šaukdami: Mes be Varšuvos nenurimsim! Kaip jie mums, taip mes jiems. Gal tada lenkai supras savo sapnuojamojo šūkio naivumą. Padorus lietuvis nenorėtų okupuoti Lenkijos sostinės Varšuvos, kaip padorus lenkas neturėtų galvoti apie Lietuvos sostinės Vilniaus okupavimą.

Tai sutarkime taip: lietuviai „atsisako" savo geismų į Varšuvą su apylinkėmis, o lenkai „atsisako" savo geismų į Vilnių su apylinkėmis. Gerai?

VAIKŲ VASAROS STOVYKLAI PASIBAIGUS

Lietuviškojoje laisvojo pasaulio periodikoje skaitėme lietuvių katalikų Sielovados Vokietijoje atsišaukimą: „Ateikite į pagalbą savo auka!" Eilė institucijų ir pavienių asmenų gavo atskirus laiškus su tuo pačiu prašymu: „Pagelbėkite suorganizuoti Vokietijos lietuviškajam jaunimui vasaros stovyklą!" Šiandien tai jau praeities dalykas. Būvodamas Sielovados įstaigoje Dieburge, turėjau progos pažvelgti į ant tėv. A. Bernatonio stalo gulinčią bylą su įrašu „Vasaros stovykla". Įdomių dalykų ten esama! Nuorašai atsišaukimų, prašymų, padėkų; susirašinėjimas su PLB V-jos Kr. Valdyba dėl bendros stovyklos organizavimo ir Gimnazijos patalpų naudojimo, sąskaitos, pakvitavimai ir t.t. ir t.t. Byla dar nepadėta į afliktųjų darbų skyrių, nes dar ne ant visų sąskaitų pridėtas užrašas „Apmokėta". Atskirame lape surašytos pajamos. Pirmoj vietoj figūruoja kun. J. Starkaus pavardė su prierašu 100 dol. Jį seka prel. I. Albavičius, A. Valiuška ir kiti. Viso 37 įrašai. Įrašas ne visuomet reiškia vieną asmenį. Kai kuriuose jų yra kartu sutraukta visa eilė kuklių nežinomųjų. Pvz., įrašyta 5 lietuvių kuopos su kuopų vadų pavardėmis, paaukojusios DM 497,08. O kuopose yra apie 400 lietuvių vyrų, kurių didžioji dalis prisidėjo savo asmenišku didesniu ar mažesniu įnašu. Sudėtinė yra taip pat paskiausiai gautoji auka iš Čikagos. Čia A. Dzirvonas iš 12 asmenų surinko 60 dol. ir A. Gulbinskas iš 5 asmenų 15 dol. Skaičiuojant vokiška valiuta, viso iš privačių aukotojų lietuvių gauta DM 2741, 42. Kraštais aukotojai pasiskirstę šitaip: JAV lietuviai — DM 1779,84; Vokietijos — DM 537,0; Didž. Britanijos — DM 312,7; Kanados — DM 61,8 ir Olandijos aukotoja Kvedaravičiūtė DM 50. Galutinė suma nėra impozantiška ir jokiu būdu nepakankama 100 vaikų suvežti į vieną vietą ir ten juos išmaitinti 33 dienas. Sąskaita dar pakyla, pridėjus 30 vaikų kelionę į Miuncheną ir ten dalyvavimą Eucharistiniame Kongrese. Tačiau šiam reikalui susirado ir at-

(Nukelta į 4 psl.)

RAŠO:

Kun. Bronius Liubinas

Ten, kur Nemunas banguoja

Tarybinės spaudos ištraukos, kurios aiškios ir be aiškinimų.

Oi nelaimė, ką aš matau —
Širdį ver kaip yla:
Numylėtoj mano vietoj
Gyvena barzdyla.

A. Vienažindys

ŽIOPLIAI — SUKČIAMS TAIKINIAI

Vieną gražią šių metų pavasario dieną į Šančių turgų teikėsi atvykti du šaunūs piliečiai. Vos įžengę pro vartus, jie pasuko tiesiai į Kauno maistprekybos kioską Nr. 57. Kioske, kaip ir pridera, už prekystalio pardavėjas B. Sadevičius stovėjo, o už pardavėjo nuo lentynų įvairiausi skanėstai ir akį, ir nosį vėrė. Taigi, įeina tie du piliečiai į tą kioską ir nelauktai nesitikėtai (jau darbo diena į pabaigą ėjo) tam pardavėjui sako:

— Rodyk savo turtus. Patikrinti atėjom.

Vargšas B. Sadevičius! Iš to netikėtumo jis tiesiog užmiršo pasiteirauti, iš kur ir kas per asmenybės pas jį atsirado. Vieną iš matymo lyg ir pažino. Bet kur čia teirausies — įteps aktą, ir kukuok sveikas. O tikrintojai pasirodė ne iš minkštųjų. Atidžiai peržiūrėjo visų prekių kainas, paseilinę pirštus, ieškojo dulkių ant prekystalio ir po prekystaliu. Pagaliau daugiausia visur landęs, matyt, vyresnis jų tirtančiam iš baimės B. Sadevičiui uždavė paskutinį klausimą:

— Sakyk, mielasis, ar tave labai skriaudžia aukštesnės instancijos, — kokių prekių tu nori, bet negauni?

— Tyli? Kad ir kukliniesi, aš žinau: su gėrimais tave skriaudžia, — tęsė lyg ir vyresnysis, — todėl ir planiuko dažnai nepritempi. Ilgokai pas tave prekelės pagulinėja, dulkėmis aptenka. Ap-či! Matai, nuo tų dulkių man ir kvėpavimas sutriko...

Tik dabar B. Sadevičius kiek atitoko ir tiesiog žaibiškai sumojo: „Gerkles šiems tipams užpilti reikia". Jis mikliai nutvėrė butelaitį gelsvo vyno ir jau buvo beprasižiojęs:

— Gal malo...

— Kokį tu čia obuolinį birzgalą kiši. Ak tuko įsigeidei? — jau be jokių išvingiavimų pareiškė tikrintojai.

Laimei, vargšas B. Sadevičius buvo ir to kiam nelaimingam atsitikimui deramai pasiruošęs. Tuoj atsirado prieš reiklius revizuotojus pirmarūšio gėrimo bonka...

...Paskui atėjo sekančio prekybinio taško, dvidešimtu numeriu pažymėto, eilė. Ne mažai pridrebėjo jo pardavėja G. Armonavičienė ir jau brangvyniu priekabių svetelių širdeles suminkštinti ruošėsi. Bet per patį tikrintojų įsismaginimą visai iš netyčių tik pakyšt šios turgavietės administraciniai veikėjai. Vienas narsiųjų tikrintojų spėjo laiku kudašių išnešti. Bet antrasis, tas kur visą laiką vyresniu dėjosi, ne taip pigiai davėsi prie sienos priremiamas.

— Pažymėjimo? Gi aš jį namuose palikau. Atsargiau prašyčiau. Žinot, su kuo reikalą turit?

— Na, jau?

— Aš Kauno prekybos valdybos viršininko pavaduotojas.

Tik šį sykį niekas iš baimės netūptelėjo, ir galų gale drąsusis „revizorius" buvo priveiktas. Vienintelis jo turėtas dokumentas su mažute vidutinių metų vyriškio nuotrauka rodė, kad Boleslovas Blinstrubas kolkas dar nieko nepavaduoja. Jis, apart smagaus „kontroliavimo", dar dirba auklėtoju vaikų invalidų namuose. Dažnai mėgsta į visus tikrovės reiškinius pro taurelę žiūrėti.

Už tokį žiūrėjimą ir iš Vilkijos pedagoginių sluoksnių buvo nemaloniai išprašytas. O Kaune tikrai visai netikėta laimužė B. Blinstrubui visu veidu nusišypsojo. Ir į naują darbą įsitrynė, ir visai per atsitiktinumą visuomeniniu kontrolieriumi išrinktas tapo. Nuo tada jam ir prasidėjo nepasibaigiančių užgavėnių dienos, kol iš tų kontrolierių dar prieš ketverius metus buvo be jokių ypatingų iškilmių išbruktas.

Bet užgavėnės, kad ir kiek liesesnės, Blinstrubui tęsėsi ir toliau. Jis ramiai sykis nuo sykio vis „pertikrina" priemiestinius maistprekybos taškus, gąsdina prieš jį drebančius žioplius, žeria į kišenes jų brukamus pinigėlius ir kuo smagiausiai jaučiasi.

Prieš galą dera suminėti ir jau daug mažesnio masto B. Blinstrubo ištikimąjį padėjėją „Drobės" audimo fabriko taurinimo cecho dažytoją Vaclovą Veršį. Buvo tokių dienelių, kai abu draugeliai tiek „nusitikrindavo", kad linkstančios kojelės jų ir iki namų nedanešdavo.

S. Krivickas

„Komjaunimo Tiesa", 1960.VIII.18

GALVOSŪKIO NR. 8 LAIMĖTOJAS

I premiją (3 šil.) laimėjo p. Gumauskas iš Švedijos, prisiuntęs 34 žodžius.

Antroj vietoj liko p. Norvaišas iš Buxton (31 žodis). Gauta keli sprendimai iš Vokietijos su nemaža žodžių, tačiau juose labai daug netinkamų, turinčių per daug raidžių, pvz., po dvi ar daugiau „i", o tuo tarpu žodžiuose gali būti tik viena „i".

Šiuo baigiame žodžio galvosūkius, gal ne vienam jau ir atsibodusius. Ateityje tikimės duoti kryžiažodžių ir kitokių.

P. Gumausko sprendimas:

KARALIJA = ai, ajai, ajarai, ak, akia, akla, akrai, alkai, alki, ar, arai, arakai aria, arija, arka, arklai, ir, irk, ji. kai. kala kali, karai, karia, klaji, lai, lajai, laka laki, lik, rasa, rasi, rakali.

RUSIŠKASIS ŠPIONAŽAS

Tuo metu, kai premieras Nikita Chruščiovas savo isteriškomis tiradomis griovė viršūnių konferenciją Paryžiuje, kaltindamas Ameriką už neginkluoto U-2 žvalgybinio lėktuvo skridimą virš Rusijos, jo savieji karinių taikinių planuotojai dirbo išsijuosę. Jie tvarkė didžiausias eiles žemėlapių, daugybę orinių fotografijų; jie kedeno kitų valstybių paslaptis, surinktas šnipų tos pajėgos, kuri yra apglėbusi pasaulį ir kuri rengiasi jį nugalėti.

Toj kolekcijoj yra padirbta dabartinių NATO strateginių bazių modeliai, surinkta esminių Kielio ir Hamburgo uostų fotografijos ir žinios apie karinius sandėlius ir aerodromus sąjungininkų centre Todendorfe, nekalbant jau apie laisvojo pasaulio karinių dalinių manevrų filmų juostas. Visas šias fotografijas, kuriomis komunistai, netikėto Vakarų valstybių užpuolimo atveju, gali labai tiksliai nustatyti jų gynybos taškus, pateikė lakūnas šnipas Richard Breugert. Jo šnipinėjimo misija pasibaigė, kai lėktuvas, kurį jis naudojo šiam reikalui, pasinėrė Kielio kanale. Lakūnas viską išpasakojo. Dabar jis sėdi Vakarų Vokietijos kalėjime.

Sovietų užsn. reik. ministeris Gromyko, neseniai kalbėdamas Jungt. Tautų posėdyje, prisispyręs tvirtino, kad karinės paslaptys, kurios gaunamos orinio žvalgymo būdu, reikalingos tik toms valstybėms, kurios rengiasi pulti. Tada, sprendžiant pagal jo paties tvirtinimą ir Sovietų šnipinėjimą, Sov. Rusija ir yra ta valstybė, kuri rengiasi pulti.

Vašingtono nuotraukos, labai tiksliai iš oro nufotografuotos, taip pat yra Kremliaus rinkiniuose. Tie paveikslai yra tokie tikslūs, kad sovietiniai puolimo planuotojai gali lengvai priartėti prie sostinės ir išstudijuoti kiekvieną taikinį nuo Pentagono ir Baltųjų rūmų iki gelbėjimosi — traukimosi kelių ir priešlėktuvinių raketų vietas.

Mažiausia bent 33 tokias fotografijas gavo plk. leit. Leonid Igorovich Pivnev — Sovietų oro attache padėjėjas Vašingtone. Jis, prisidengęs Mr. George vardu, turinčio reikalų su nusiginklavimu, nupirko tuos paveikslus iš vienos foto kompanijos. Tuo metu, kai jį pačiupo FBI, draugas Pivnev buvo bemokąs 8000 dolerių už panašias Čikagos fotografijas ir 400 dol. daugiau už pilną New Yorko foto komplektą.

Kitą įnašą į savo špionažo rinkinį Sovietai gavo iš Danijos: slaptos informacijos, brėžiniai ir žemėlapiai Stevns uosto, vieno svarbaus Danijos gynimosi taško, Koje minų sandėlių fotografijas, vyriausios radaro aprūpinimo būstinės Stensvede ir Korsior uoste detales ir fotografijas. Septyni danai, kuriuos Kremlius buvo užverbavęs šnipo darbui, suimti ir praeitų metų gruodžio mėn. uždaryti kalėjiman. Jau trys Sovietų diplomatai už panašius nusikaltimus išprašyti iš Danijos. Įrengimai, kurių paslaptys dabar jau Maskvoje, yra labai svarbūs bendrajam NATO reikalui.

— Dievas yra mano liudininkas, kad aš atėjau švariomis rankomis ir skaisčia siela, — bažijosi Chruščiovas Paryžiuj. Tačiau tuo metu jo šnipų seifuose Maskvoj, tikrai su Nikitos žinia, buvo sukrauti Švedijos pakrančių įtvirtinimų žemėlapiai ir Sovietų invazijai reikalingi slapti vandens kelių brėžiniai. Šias žinias surinko komunistinė šnipų klika. Ją suorganizavo Sovietų žinių agentūros Tass korespondentas Viktor Anisimov. Jį Švedijos vyriausybė išsiuntė, kai areštavo smarkų komunistą laivyno karininką Ernst Anderson.

Tai yra tik keletas iš daugelio kitų, dokumentais paremtų, Sovietų Rusijos šnipinėjimo pavyzdžių. Seniai, dar prieš U-2 skridimą, buvo renkamos žinios, kad Chruščiovas sau tinkamu metu galėtų atominiais ginklais smogti laisvąjį pasaulį. Šio milžiniško špionažo komplekso nervų centrinė yra masyviniame šešių aukštų, tamsių akmenų, geležinėmis štangomis užsklęstais langais name Dzeržinskio ir Lubiankos gatvėse Maskvoj. Čia yra vyriausioji būstinė galingosios valstybės saugumo tarnybos, žinomos KGB vardu — teroristinės Čeka, OGPU ir NKVD įpėdinis. Su šia įstaiga bendradarbiauja GRU — slaptas antrasis Sovietų apsaugos ministerijos direktoriatas ir tokios organizacijos, kokios veikia satelitinėse valstybėse ir komunistinėj Kinijoj.

Šis rezginys turi tik vieną tikslą — puolimą, nori įmušti tik vieną įvartį — nugalėti pasaulį. Vakarai neturi kitos išeities: jie privalo gintis užpuoliko. Mes turime žinoti, kokius pasirengimus atlieka ta tauta, kurios vadai visada atsuka nugarą į bet kokius abipusės ginklavimosi inspekcijos planus. Kai Chruščiovas Amerikos neginkluoto žvalgybinio lėktuvo skridimą apšaukė išdavikišku ir puolamuoju, ar jis galėjo kada nors geriau nusakyti sau Sovietų komunistų partijos steigėjo žodžius. Nikolai Lenin sakė: — Sovietų slaptosios žvalgybos tikslas yra kurstyti maištus - neramumus prieš kapitalistus kitose valstybėse. Naudotina net ir ginkluota jėga, kai tik reikalinga. Ši tarnyba yra politinė priemonė, kuri gali priartinti pasaulinę revoliuciją.

Ryšium su tokiais nurodymais apie 75 tūkstančiai rusų šiandien dirba šnipinėjimo tinkle, kuris apgaubia žemės veidą: šnipai, sabotuotojai, egzekutoriai, slaptoji milicija, net ir rinktiniai šnipai — šnipinėti mažesniuosius šnipukus. Šis nepaprasto didumo suokalbis jokioj tautoj istorijos bėgyje neturėjo sau lygaus nei didumu, nei apimtimi, nei mirtinu įtaigumu. O geidžiama vien tik pikta. Daugeliui mūsų sunku ir įvertinti tuos kėslus, nes metodai yra tiek niekšiški, kad net sunkų susivokti žmogui, kuris skiria, kas tiesa, o kas melas. Sovietiniai sabotuotojai aprūpinti gerais išradimais, kuriais galima nuvertinti ar nugalėti.

Pažiūrėkime į vieną veikimo metodą, kuris paprastai įveda į žabangas daugybę gera savo artimiesiems norinčių žmonių, nes jie turi tų artimųjų už geležinės uždangos. V.C. Georgescu, gerai besiverčiąs amerikonas — alyvos reikmenų pirklys — sėdėjo pritrenktas savo bute New Yorke. Tuo metu Christache Zambeti, pirmasis Rumunijos pasiuntinybės sekretorius Vašingtone, jo žmonai ir jam pačiam šaltai rodė fotografijas vaikų, kuriuos jie paliko Rumunijoj, kai buvo nacionalizuota amerikonų prekybos įmonė, kurioj Georgescu dirbo. Kitoj fotografijos pusėj buvo parašyta: „Brangusis Tėveli, prašome daryti viską, kad padėtum mums". Diplomatas pažadėjo Georgescu, kad jis po metų galėtų pamatyti savo vaikus, bet tik, „jei bendradarbiausi su mumis".

Drąsusis Georgescu šį velnišką bandymą grasinti pranešė valstybės departamentui. Vaikai šiandien yra jau pas tėvus, nes šis grasinimas per daug išgarsėjo ir prezidentas Eisenhoweris pats asmeniškai įsikišo į šį reikalą.

Boris Morros, Amerikos kontra agentas Sovietų šnipinėjime, papasakojo, ką jis matė viliojimo mokykloj Maskvoj. Ten kiekviename aukšte gražios mergaitės ir patrauklios moterys mokomos, kaip išgauti paslaptis ir „išplauti vyrams smegenis".

Kokie gi rezultatai? Kartą vienas JAV pilietis nuvyko oficialiais reikalais už geležinės uždangos. Ten viena komunistė moteris, iš anksto aptartu būdu, nusiviliojo jį į tamsų kambarį, ir ten jiedu infra raudonųjų spindulių pagalba buvo nufotografuoti, kad tuo būdu būtų įrodytas jo negražus pasielgimas. Kitą kartą Amerikos ambasados judėjimo tarnybos viršininko seržantą Roy Rhodes rusai „draugai" nusivedė išgerti. „Aš atsimenu tik tiek, kad kai nubudau, gulėjau lovoj su mergina"... jis vėliau prisipažino. Po to jam pranešė, kad mergina jau nėščia, ir, norėdamas išvengti nemalonumų, jis turįs Sovietų agentams parūpinti žinių iš Amerikos ambasados. Rhodes šiandien sėdi Amerikos kalėjime, nuteistas penkeriems metams, ir tai grasinimų padariniai.

Moraliai sugedę žmonės neranda nieko baisaus pasinaudoti net ir prievartos metodais, ypač jei reikia pašalinti tokį asmenį, kuris trukdo komunizmo pergalei. Abo Fatalibey, kuris kalbėjo per Radio Liberation, Sovietų agento Michail Ismailov buvo žiauriai nužudytas Miunchene. Jo kūną, suraišiotą viela, rado paslėptą užpuoliko komunisto bute.

Kapitonas Nikolai Chochlov, atidengęs Sovietų klastas, yra vienas tų, kurie istorija po istorijos papasakojo apie Chruščiovo padėjėjų vykdomąsias žmogžudystes. Jis papasakojo ir apie Maskvoj esančią slaptą laboratoriją 12, kurioje ištisais metais ieškoma slaptų nuodijimo būdų, ir laboratoriją 13, kurioje gaminami begarsiai pistoletai ir padegamosios bombos, kurios atrodo, lyg prekybinės gamybos daiktai. Prieš šešeris metus jis pats buvo pasiųstas į Frankfurtą nužudyti Georgi Okolovich, vienos baltųjų rusų organizacijos vadą. Tam reikalui jam davė ginklą, kuris atrodė lyg pokelis cigarečių. Bet kai mechanizmo gaiduką paspaudi, iššaujamas begarsis šūvis, kurio kulka turi pakankamai nuodų nužudyti. Tačiau, užuot nužudęs Okolovich, Chochlov papasakojo apie suokalbį ir Vakarams perdavė daug vertingos slaptos medžiagos apie rusų aukšto lygio šnipinėjimo aparatą. Po kiek laiko jo ankstyvieji ponai panorėjo sutvarkyti ir patį Chochlovą. Ir tai jiems vos nepavyko, kai jis 1957 metais dalyvavo antikomunistinėj konferencijoj Frankfurte.

Vienas užsienio žurnalistas jį pakvietė išgerti kavos. Jis pasijuto blogai, kai tik siurbtelėjo vieną ar du gurkšnelius, ir vos įstengė padėti puoduką. Vėlai tą naktį jį sugriebė stiprūs skausmai, dėl ko jis išsku bėjo ligoninėn, kurioje dvi savaites išbuvo prie mirties slenksčio. Vokiečių gydytojas gydė jį nuo gastro-enteričio. Jis buvo apsvaigęs ir negalėjo kalbėti. Jis neįstengė pasakyti, kad yra užnuodytas specialiais nuodais, kurie yra tikroji jo skausmų priežastis ir kurie atneš jam mirtį, jei nebus imtasi reikiamo gydymo.

Chochlovas šiandien gyvas, bet tik antikomunistinio judėjimo draugų dėka. Jie nusakė Amerikos atitinkamiems organams savo spėjimą, jog jis esąs užnuodytas. Tada jam davė daug naujo kraujo. Rusai jį buvo nuteisę ir bandė nužudyti lėta mirtimi.

Čia yra tik keletas nusikaltimų, kuriuos atliko premiero Chruščiovo agentai. O jis sakosi esąs pasipiktinęs draugiškos valstybės užpuolikišku įsibrovimu per sieną. Vien tik žmogžudysčių padaryta nesuskaitoma daugybė: šaltakraujiškas Levo Trockio nužudymas, paslėpta bomba sunaikinamas skrendąs lėktuvas, likviduojamas viename Vašingtono viešbutyje Walter Krivitsky, buvęs Sovietų žvalgybos viršininkas Vakarų Europai. Juliet Stuart Poyntz dingimas: ji dienos metu New Yorke išėjo pasivaikščioti, ir niekas jos daugiau nematė. Ji, mat, buvo pradėjusi rašyti savo, kaip komunistinės verbuotojos, atsiminimus - išpažintį. Atominių paslapčių vagystės, kurias suorganizavo sovietiniai šnipai Ethel ir Julius Rozenbergai, buvo taip pat atliekamos, tik daug didesniu mastu, kaip žudymai ir naikinimai. Pavogtosios atominės bombos paslaptis buvo atiduota Kremliui dar tada, kai rusų mokslininkai be jos būtų pasigaminę ją tik po kelerių metų. Tuo pačiu buvo parengtas kelias komunistiniam užpuolimui Korėjoje. Galimas dalykas, kad milijonai nekaltų žmonių brangiai užmokės už tą išdavimą.

Šių laikų istorija yra nusagstyta išdavimais. Britanijoj buvo Dr. Klaus Fuchs, mokslininkas. Jis išdavė Vakarus. Dabar, sugrįžęs į Rytų Vokietiją, spaudos atstovams pasakė: „Visa yra gera, kas padeda Sovietų Sąjungai". Igor Guzenko, rusų ambasados Otavoje slaptųjų raštų rakto-kodo sekretorius, pasitraukdamas atnešė tiesiog neįtikėtinų žinių apie toli siekiantį Sovietų šnipų tinklą Kanadoje.

Toks pasaulinio masto komunistinis šnipinėjimas niekad nesustoja. Nesustojo net ir tada, kai premieras Chruščiovas su geros valios misija lankėsi Amerikoj, liūliavo to krašto žmones savo taikos dainomis, rodė prielankumą prezidentui Eisenhoweriui, o jo agentai iš paskutiniųjų stengėsi sužinoti, kokį slaptųjų raštų raktą-kodą Amerika naudoja karinėms, labai slaptoms žinioms siųsti.

Rugsėjo 18 d. 3 val. po pietų, tik 9 min. prieš tai, kai Chruščiovas New Yorke, J. Tautų posėdyje, atsistojęs papėdėje, pakėlęs akis į dangų, dievobaimingai pasakė, kad reikia rasti bendrą kalbą, idant žmoniškumas nenukryptų į karą, Vadim Kirilyuk, rusų politiniams reikalams valdininkas Jungtinių Tautų sekretoriate, lydimas kito rusų diplomato, artėjo į vieną gatvės kampą Springfielde. Jis prisispyręs prašė pavogti slaptųjų įrengimų paslaptis, kur gaminami kryptografiniai aparatai. Kaip ten bebūtų, tačiau, be Chruščiovo ir be jo diplomatinių šnipų žinios, ten buvo ir FBI pareigūnai. Jie visą tą įvykį nufotografavo.

Nuo karo pabaigos Amerika išsiuntė maždaug bent 35 kitus Sovietų ir jos satelitų diplomatus, kaip slaptuosius agentus. Tačiau šie asmenys yra tik Sovietų šnipinėjimo ledkalnio smaigalys, kuris iškilo į viršų. Pagal FBI direktoriaus J. Edgar Hoover pasakymą, sovietiniai perbėgėliai vienbalsiai tvirtina, kad taip 70-80 proc. rusų oficialiųjų pareigūnų Amerikoj yra slaptosios žvalgybos agentai.

Nesuprantama tik, kaip Chruščiovas galėjo sukelti tokį piktą pasaulinio masto triukšmą dėl neginkluoto U-2 lėktuvo skridimo, rinkusio gynimosi informacijas, kai tuo tarpu Kremliaus šnipinėjimas, išdavikiškai diplomatiniu imunitetu pridengtas, užpuolikiškiems reikalams vyksta diena iš dienos, metai iš metų.

Šitaip pasakoja plk. ltn. Truman Smith.

Vertė J. Girdys

Europos Lietuvių Kronika

GELBĖKITE NUO BIUROKRATIZMO!

Su spalio mėnesiu baigiasi Lietuvių Namų Akc. B-vės finansiniai metai.

O Bendrovė turi dar nemaža asmenų, kurie jai skolingi už „Europos Lietuvį" ir Nidos Knygų Klubo leidinius.

Baigiantis finansiniams metams, tenka sudarinėti tokių skolininkų sąrašus, paskui perkeldinėti juos į kitus metus. Šito nereikalingo biurokratizmo ir laiko gaišinimo galima būtų išvengti, jei skolininkai atsilygintų iki spalio mėn. galo.

Taigi būkite geri, kas skolingi, ir atsilyginkite.

LONDONAS

DBLS CENTRO ŽINIOS

Šiomis dienomis gautas laiškas iš Britų Tarybos Pabėgėliams remti, kuriame prašoma suteikti žinias apie pabėgėlius, gyvenančius Vokietijoje ir Austrijoje. Britų Taryba Pabėgėliams Remti praneša, kad yra galimybių pabėgėliams apsigyventi Anglijoje, kurie anksčiau dėl silpnos sveikatos ar kitų priežasčių negalėjo išemigruoti. Platesnės intrukcijos, susijusios su šiuo reikalu, spausdinamos šiame „E.L." numeryje.

* * *

Išvykus DBLS Rochdale Skyriaus sekretoriui Šidlauskui, jo vieton visuotinis narių susirinkimas išrinko S. Sasnauską. D. Banaitis išrinktas atstovu į DBLS Atstovų Suvažiavimą.

Susirinkimo metu taip pat buvo diskutuojami Lietuvių Namų bendrovės ir paskolų vajaus reikalai. Diskusijų metu vienas asmuo iškėlė eilę neteisingų ir Bendrovės tarnautojus ir Valdybą šmeižiančių dalykų. Neturėdamas jokio supratimo apie Bendrovės atskaitomybę, šis asmuo sąmoningai kenkia Bendrovės veiklai, bandydamas sukelti nepasitikėjimą visuomenės tarpe. Tokie pakartotini išsišokimai paskolų vajaus metu daro didelę žalą Bendrovei, tačiau reikia tikėtis, kad visuomenė yra pakankamai susipratusi ir pajėgs atskirti pelus nuo grūdų.

Šiam asmeniui bus parašytas laiškas, įspėjantis susilaikyti nuo Bendrovei nuostolingų išsišokimų.

DIDĖJA KOLONIJA

Spalio 9 d. kun. A. Kazlauskas pakrikštijo rugsėjo 18 d. gimusį Antano ir Danutės Briedžių, žinomos „Tauro" įstaigos savininkų, tretįjį kūdikį, kuris gavo Vytauto Andriaus Jono vardus. Kūmais buvo meną studijuojąs Eug. Gricius ir žmona.

A.D. Briedžiai dar augina trejų metų sūnų Almį Simą ir pusantrų metų dukrelę Dalią Birutę Pranciškę.

CORBY

VISUOTINIS SUSIRINKIMAS

DBLS Corby Sk. Valdyba St. John Ambulance Hall spalio 23 d., sekmadienį, 5 v. p.p., šaukia visuotinį metinį Skyriaus narių susirinkimą. Prašome atsilankyti visus narius ir prijaučiančius. **Sk. Valdyba**

ROCHDALE

PASILINKSMINIMAS

Manchesterio Lietuvių Socialinio Klubo nariai — Rochdaliečiai spalio 22 d., šeštadienį, 6 val. vakaro, Klubo patalpose rengia **Pasilinksminimą**.

Gros mūsų lietuviška kapela.

Kviečiami visi tautiečiai atsilankyti Kluban ir tą vakarą praleisti linksmoje nuotaikoje.

Specialius rochdaliečių autobusas nuo Rochdale Town Hall išvyksta 5.30 val. vak.

VAIKŲ VASAROS STOVYKLAI PASIBAIGUS

(Atkelta iš 3 psl.)

skiri geradariai. Amerikos lietuvių kunigų šalpos komisija per kan. J.B. Končių atsiuntė kun. Dr. J. Avižai 500 dol., skirdama juos vaikams nugabenti į Miuncheną. Pinigai buvo padalyti pusiau Vokietijos lietuviams vaikams ir saleziečių auklėtiniams iš Italijos. Šalia privačių aukotojų, į vaikų stovyklos išlaikymą stipriai įsijungė Balf organizacija, davusi didelius kiekius maisto produktų. Į aukojusių organizacijų tarpą būtų galima įrikiuoti ir PLB Vokietijos Kr. Valdybą, atsisakiusią imti iš karto i kalautąjį mokestį už pasinaudojimą Gimnazijos patalpomis. Pati didžiausioji finansinė parama atėjo iš vokiečių įstaigų, ypač Caritas organizacijos. Jeigu visi duotieji pažadai bus ištesėti, Sielovada galės subalansuoti stovyklos išlaikymą tik su su DM 2000 nepritekliaus.

Tėv. A. Bernatonis vertina savo vestojo vajaus rezultatus šitaip: turint galvoj, kad stovykla buvo pradėta organizuoti labai pa vėluotai ir kad JAV lietuviai katalikai šią vasarą savo jėgas buvo sutelkę į ateitininkų jubiliejinį kongresą, nėra visiško pagrindo lietuviškosios visuomenės atsiliepimu į Sielovados prašymą nusivilti. Tačiau iš kitos pusės jis nėra per daug drąsinantis ateities užsimojimams. Labiausiai baugina ne tiek suaukotoji suma, kiek mažas aukotojų skaičius.

Stovyklos dalyviai ir jos dienotvarkė

Stovyklą per visą stovyklavimo laiką perėjo 108 vaikai. Ne visi jie išbuvo 33 dienas. Pirmiausia tai priklausė nuo Vokietijoj veikiančios mokyklų tvarkos, kur kiekvienas kraštas pradeda ir baigia atostogas skirtingu laiku. Taip pat dalis stovyklautojų vienai savaitei buvo išvykę dalyvauti Eucharistiniame Kongrese Miunchene. Vai kai buvo suvažiavę iš visų Vakarų Vokietijos pakraščių. Nemažas jų skaičius buvo iš tautiškai mišrių šeimų. Kai kurie jų ne turėjo nė mažiausio supratimo apie Lietuvą ar lietuviškumą, nemokėjo lietuviškai net „labas" pasakyti. Toks vaizdas buvo pirmosiomis stovyklavimo dienomis. Tie patys vaikai išsiskirstydami iš stovyklos jau dainavo lietuviškas dainas ir žinojo, kad jų tėvynė nėra Vokietija, o gražioji, garbingos praeities, bet šiandien komunistų pavergta Lietuva. Jų atsisveikinimas skambėjo: ligi pasimatymo sekančiais metais lietuviškoje saloje, Huettenfelde!

Stovyklos gyvenimas prasidėdavo 7.30 v. ryto. Apsirengę ir susitvarkę kambarius, stovyklautojai rinkdavosi Gimnazijos parke vėliavos pakėlimui ir Lietuvos Himnui. Iš čia eidavo į bažnyčią išklausyti šv. Mišių ir pamokslo. Pamokslas būdavo sakomas lietuviškai ir vokiškai. Priešpietis būdavo skiriamas religijos ir Lietuvos istorijos pamokoms. Po pietų pasivaikščiojimai, žaidimai, lietuviškos dainos ir tautiniai šokiai. 20.30 val. pilyje įsiviešpataudavo nakties ramybė.

Stovyklos vadovai

Ligi Eucharistinio Kongreso stovyklai vadovavo 1 kunigas ir 3 klierikai iš lietuvių šv. Kazimiero kolegijos Romoje. Nuo liepos 31 d. dvasiniu stovyklos aptarnavimu rūpinosi kun. Jonas Dėdinas. Iš pasauliečių didžiausiąją vadovavimo naštą nešė Boehm šeima. Ponas Boehm nepailstamai ir sumaniai rūpinosi stovyklos administravimu, o ponia Boehm-Krutulytė praktiškai vedė visą stovyklos programą. Jai talkinin kavo V. Kurgonas ir trumpą laiką I. Dalevičiūtė. Boehm šeima visą darbą atliko grynai iš lietuviškojo idealizmo, nepaimdami už tai nė vieno pfenigio. Maistą gami no Gimnazijos šeimininkė Jonutienė, padedama neseniai iš Sibiro atvykusios J. Jezelskytės ir poros vokiečių moterų. Savaime suprantama, visokio pobūdžio problemos ar neaiškumai suplaukdavo pas patį tėv. A. Bernatonį, kuris buvo vyriausias stovyklos rūpintojėlis.

Žvilgsnis į ateitį

Nepasitenkinau vien iš tėv. A. Bernatonio gautais popieriais, bet su eile klausimų kreipiausi tiesiog į jį asmeniškai.

— Ar Jūsų patirtis diktuoja, kad reikalinga tokio pobūdžio vaikų vasaros stovykla ir kodėl?

— Dėl tikslingumo ar reikalingumo neturiu jokių abejonių, — įsitikinęs atsakė Sielovados direktorius. — Kodėl? Vokietijoje, kaip ir kituose kraštuose, lietuvių jaunimo nutautimas vyksta nepaprastu greitumu. Net ir nemišrios šeimos vien savo jėgomis nepajėgia to vyksmo apvaldyti. O ką jau kalbėti apie mišrias šeimas, kur tik tėvas yra lietuvis, jis ištisas dienas praleidžia darbovietėje, grįžta į namus tada, kai vaikai jau ruošiasi eiti į lovą, visą dieną praleidę vokiškoje mokykloje, vokietės motinos globoje ir vokietukų draugystėje. Kokiomis priemonėmis ir kiek toks tėvas, nors ir labiausiai norėdamas, savo vaikams, nešiojantiems Algio, Birutės ar Kęstučio vardus, gali įdiegti lietuviškumo ar pramokyti lietuvių kalbos? Šiek tiek į pagalbą ateina lietuviškos mokyklos, kur jo yra, bet Vokietijoje jų yra tik keletas. Vaikų vasaros stovykla dar yra vienintelis būdas surinkti vaikams į vieną vietą i čia jiems pamokyti lietuvių kalbos, dainos, papročių, supažindinti su Lietuva, jos istorija, dabartine būsena, įdiegti bent daigus lietuviškosios sąmonės.

— Nemanau, kad po tokio įtikinamo paaiškinimo kas nors abejotų vaikų vasaros stovyklų reikalingumu, tačiau dabar kyla kitas klausimas: kodėl tos girtinos iniciatyvos imasi ne kokia nors kita lietuviškoji organizacija ar institucija, o Sielovada?

— Ne mano reikalas aiškinti, kodėl kas nors ko nors nedaro. Tačiau manau galįs drąsiai pažymėti, kad reikalo supratimas yra gyvas ir kitose institucijose. Tai patvirtina ir šiemetinės stovyklos bendras planavimas kartu su PLB Vokietijos Kr. Valdyba. Kr. Valdybai nepavyko gauti lėšų iš prašytojo šaltinio, ir ji nesijautė pajėgsianti jų gauti iš kitur. Sielovada pasirodė drąsesnė ir leidosi į nemažą riziką. Stovykla įvyko ir pavyko! Sielovadai tai jau ne pirmas kartas. Tik perėmęs Sielovados vadovavimą pirmajame Vokietijos lietuvių kunigų suvažiavime pajutau visų lietuvių pastoracijoje dirbančių kunigų susirūpinimą lietuvių vaikų nutautimo progresu. Buvo nutarta organizuoti vaikų vasaros stovyklas. Žvelgiant į praeitį, jų jau galima suskaičiuoti visą eilę. Jos vyko, su mažomis išimtimis, beveik kiekvieną vasarą. Organizavau jas aš pats, organizavo kun. A. Bunga. Pagalbos buvo susilaukta iš daugelio. Pagrindinis variklis visą laiką buvo reikalo svarbos supratimas.

— Labai ačiū. Tėve Direktoriau, už lietuviškosios gyvybės ugdymo susirūpinimu alsuojantį atsakymą. Žinant, kad šiemet suein a 10 metų, kai Jūs vadovaujate Lietuvių Katalikų Sielovadai Vokietijoje, būtų įdomu išgirsti Jūsų ateities planus nagrinėjamuoju klausimu?

— Ateitis Dievo rankose. Kol Dievas laikys gyvą ir kol teks eiti dabartines pareigas, vaikų vasaros stovyklų organizavimą laikysiu viena savo pagrindinių pareigų. Mielai bendradarbiausiu su visomis lietuviškomis organizacijomis ar institucijomis, kurios tik rodys noro ir iniciatyvos dirbti šiame lietuvybės išlaikymo ir ugdymo bare. Reikėtų svarstyti, kokiais metodais būtų galima atsiekti geresnių rezultatų. Atrodo, būtų naudinga daryti ne vieną, o bent tris vaikų vasaros stovyklas kasmet. Tada susidarytų mažesnės grupės, ir visas mokymas būtų sėkmingesnis. Tokiu atveju būtų įmanoma atskirai surinkti lietuviškai mokančius vaikus ir jiems pateikti gilesnę lietuvišką programą, o tai neįmanoma, kai didžioji stovyklautojų dalis turi išmokti pirmuosius lietuviškus žodžius. Palengvėtų ir finansavimo klausimas, nes atpultų tolimų kelionių išlaidos. Tačiau būtų susidurta su pajėgių vadovų trūkumu. Vadovavimo problema visą laiką buvo sunkiai sprendžiama. Vokietijoje lietuvių inteligentų, tinkančių ir norinčių dirbti su jaunimu, nėra daug. O vasaros metu ir tie patys kartais net norėdami negali, nes tuo pačiu metu vyksta įvairūs suvažiavimai, studijų savaitės ir t.t. Sunku čia rasti receptą, nes vasara per metus tik viena ir atostogų dienos visiems ribotos.

— Paskutinėj vietoj. Gerb. Tėve Direktoriau, norėtu paklausti, ar Huettenfeldą laikote tinkama stovyklavimo vieta?

— O, taip! Patalpos čia yra tam pritaikytos. Didelis ir gražus parkas, aplinkui gražūs miškeliai. Tačiau pagrindiniu tinkamumo kriterijumu laikau tą faktą, kad iš sveimos aplinkos susirinkusiems vaikams čia galima pasakyti, kad tai lietuvių nuosavybė, mažoji Lietuva Vokietijoje. Tai daro gerą įspūdį. Vaikuose sukelia pasididžiavimo jausmą savo lietuviškumu. Pajutimas nuosavos lietuviškos žemės po savo kojomis bent simboliškai papildo niekuomet neišgyventą tėvų žemės jausmą. Suprantama, yra ir trūkumų. Stovyklavietė Vasario 16 Gimnazijos patalpose būtų dar puikesnė, jeigu parke būtų maudymosi baseinas. Tačiau tobulos vietos niekur nėra.

— —— — —

Padėkojęs tėv. Bernatoniui už leidimą pavartyti jo bylas ir už išsamius atsakymus į pateiktus klausimus, sėdau prie rašomos mašinėlės su giliu įsitikinimu, kad šių metų vaikų vasaros stovyklai pasibaigus, nesibaigė Sielovados direktoriaus rūpesčiai ir kad neturėtų baigtis lietuviškosios visuomenės jautrumas jo atsišaukimams, kurių ateityje dar bus ne vienas.

(ELI)

D. BRITANIJA PRIIMA PABĖGĖLIUS

British Council for Aid to Refugees praneša, kad D. Britanijos Vidaus Reikalų Ministerija, vykdydama Pabėgėlių Metų planus, yra sutikusi įsileisti dar pabėgėlių iš Vokietijos ir Austrijos.

Kandidatus įvažiuoti vietoje parinks J. Tautų Aukštojo Komisaro Pabėgėlių Reikalams atstovai, ir tokie kandidatų sąrašai Vidaus Reikalų Ministeriją turės pasiekti prieš šių metų lapkričio 30 d.

Todėl visi lietuviai, gyvenantieji Vokietijoje ir Austrijoje ir norintieji atvažiuoti apsigyventi D. Britanijon, turi neatidėliodami kreiptis į kurią nors šių vietų:

Romos katalikai pabėgėliai: St. Raphaelsverein, Grosse Allee 41, Hamburg 1, Germany, arba National Catholic Welfare Conference Central Migration Office, Hellbrunnerstrasse 18, Salzburg, Austria. Catholic Relief Services - National Catholic Welfare Conference, Guiollettstrasse 6, Frankfurt a/Main, Germany.

Žydų pabėgėliai: HIAS, Thierschstrasse 26-1, Muenchen, Germany. HIAS, Brahns Platz No. 3, Vienna 4, Austria.

Liuteronai pabėgėliai: Mr. Laimons Pavuls, Director for Resettlement Services, Lutheran World Federation, Gerokstrasse 17, Stuttgart-O, Germany. Rev. Eugene Ries, Representative of Lutheran World Federation, Liechtensteinstrasse 20, Vienna 9, Austria.

Visi kiti pabėgėliai: World Council of Churches, Gerokstrasse 17, Stuttgart-O, Germany. World Council of Churches, Aspergasse 23, Salzburg, Austria.

Tuo duodama progos susirasti pastovią vietą įsikurti tiems, kurie dėl kurių nors priežasčių buvo užkliuvę ir negalėjo išemigruoti.

Kandidatus parenkančioms komisijoms, žinoma, rūpės, kad įvažiuojančios šeimos pačios galėtų užsidirbti pragyvenimą, bet įvažiuoti bus taip pat leidžiama ir tokioms šeimoms, kurios turi ir nepagydomų ar lėtinai nedarbingų narių. Bus priimtas ir tam tikras skaičius šeimų, kurių išlaikytojas serga.

Kad galėtų pasinaudoti šiuo pasiūlymu, pabėgėlis turi būti buvęs Vokietijoje ar Austrijoje jau prieš 1955 m. sausio 1 d. Jis turi gyventi pabėgėlių stovykloje, J. Tautų Aukštojo Komisaro pripažintoje, o jei gyvena ne stovykloje, tai turi prisistatyti komisijai ir įrodyti, kad nėra pastoviai įsikūręs, neturi pastovaus darbo ir turi pagrindo norėti įvažiuoti į D. Britaniją. Be to, jis turi būti toks, kuriam buvo neįmanoma kur nors kitur įsikurti: fiziškai nedarbingas arba narys tokios šeimos, kuri turi šitokį fiziškai nedarbingą asmenį, arba asmuo, kuris dėl sociališkų priežasčių negalėjo išemigruoti, arba asmuo, kurio šeimoje yra sociališkai netinkamas emigracijai asmuo, arba seni asmenys, kurie nėra darligos verčiami laikytis lovoje.

Fiziškai nedarbingais laikomi tokie asmenys, kurie sirgo ar serga pagydoma tuberkulioze ar kita pagydoma liga, kuri neleido jiems išemigruoti, ir tokie asmenys, kurie turi kitokių fizinių trūkumų — netekę rankos ar kojos, apkurtę, dalinai apakę, bet apskritai gali dirbti ir išlaikyti save

Nepagydomomis ligomis sergantieji gali būti įsileidžiami, jei šeima jais rūpinsis ir jei jie nereikalingi laikyti ligoninėje.

Pirmenybė teikiama šeimoms su ne daugiau kaip 3 vaikais; šeimoms, kurios turi daugiau kaip 3 vaikus, bet jei yra daugiau negu vienas galinčių dirbti; motinoms, turinčioms ne daugiau kaip 2 vaikus.

Kitus atvejus spręs komisijos.

KALENDORIUS NETRUKUS BUS

Sieninis kasdien nuplėšiamas kalendorius su pasiskaitymais išleidžiamas dar ir 1961 metams.

Jis jau spausdinamas, dar spalio mėn. turi būti baigtas ir atiduotas rišyklon. Iki lapkričio mėn. vidurio jis turėtų iškeliauti visiems tiems lietuviams, kurie jo laukia.

Bet šis sekančių metų kalendorius parodys, ar iš viso tokie kalendoriai galės būti dar ir toliau leidžiami.

Šitoks kalendorius turi nemaža ėmėjų, kurie labai teigiamai įvertina jo buvimą. Kaip priemonė lietuvybei palaikyti jis iš tikro yra vertas ko plačiausiai pasklisti. Bet tų brangiųjų kalendoriaus bičiulių skaičius yra gana ribotas. O kad kalendoriaus išleidimas apsimokėtų, reikia, kad jis turėtų daugiau ėmėjų.

Todėl jo bičiuliai, kurie turi tinkamas sąlygas paplatinti jam, galėtų jau dabar užsisakyti, kad anksti gautų. Kurie negali paplatinti, kviečiami užsisakyti padovanoti savo draugams.

Kalendoriaus kaina su visomis persiuntimo išlaidomis yra 6 šil. arba 1 doleris.

Kalendoriaus lentelė šįkart žada būti ir ypač daili ir tautiška —lietuviškasis Vytis. Be to, kalendorius bus žymiai tvirčiau įrištas.

NORINTIEMS TURĖTI NAMUOSE VYTĮ

Pagamintas VYTIS, didelio paveikslo formato. Kaina 5 šil. Rašyti: V. Jokubaitis, 81, Canrobert St., London, E.2.

PRAŠOM SUSISIEKTI SU p. J. SIRUČIU, gyvenančiu 88 Sheldon Road, Sheffield 7, tel. 55104, kai jums reikalingas automobilis. Jis atstovauja HIGHFIELD MOTORS (Sheffield) LTD., 178-184 London Road, Sheffield 2, atstovus New Rootes Products. Visuomet didelis pasirinkimas naujų modelių vartotų automobilių su garantija.

TAURAS

(A. Briedis)

88, GOLDSMITH AVE., LONDON, W.3.

Tel. ACO 9471

Receptai pagal naują reikalavimą vaistams siųsti turi būti parašyti ant oficialiai vartojamojo receptams popierio, turėti gydytojo parašą, antspaudą, išskaitomai užrašytus vaistų vardus, kiekį, ir „FOR RECEIPT IN LICENCED PARCELS FROM ABROAD". Kitoki receptai gauti iš Lietuvos negalioja.

Pats laikas, kas galvoja siųsti šventines ar žiemines dovanas savo artimiesiems, tai padaryti. Ta proga TAURAS siūlo jums ne maža kiekį pigių medžiagų siuntinių. Siuntinys 16½ jardo, vilnonių ar pusvilnonių medžiagų, su visais mokesčiais kainuoja nuo 12.5.0 iki 15.5.0. Tie siuntiniai verti kiekvieno peno, mokamo už juos.

Nupigintos kainos ir geroms tiek paltų, kostiumų bei suknelių medžiagoms. Afgaline, gaberdine, boston, pinhead, double plain, barathea ir kitų rūšių medžiagos kainuoja su muitu nuo 19 šil. suknelėms, 25 šil. kostiumams. Ir paltams, kaip Melton, Velour, Kasmere ir Crombie nuo 1.1.9 iki 4.14.0.

Hohner akordeonai, pvz., VERDI IIIM — 87.10.0. Rašomosios „Olympia" mašinėlės SM/4 su lietuvišku alfabetu 37.0.0, plius muitas ir pasiuntimas.

Sumažintos kainos avalynei. Mažiau pasiturintiems duodama dar speciali nuolaida. Siunčiame išsimokėjimui. Jūsų pačių sudarytieji siuntiniai persiunčiami už 1.0.0.

Rašykite ir prašykite pavyzdžių ir kainoraščių. Greitas ir tikslus patarnavimas. Garantuotas pristatymas.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1. Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470

Redakcijos ir Administracijos adresas: **1. Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.**

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 40 šil., 6 mėn. 22šil., atskiras numeris 1 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams.

Leidžia Lietuvių Namų Akc. Bendrovė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS Valdyba ir Europos Lietuvių Bendruomenių pirmininkai.

Visiems labai svarbi informacija

BROWNEJONES LTD.

1, Norfolk Place, London, W.2

Tel: PADdington 2797

Kas užsakys iki 1961 metų vasario mėn. 10 dienos mūsų firmoje siuntinį, ne mažesnį kaip 20 svarų vertės, — gaus iš firmos **nemokamai** 3¼ jardo medžiagos vyriškam kostiumui, arba 3 jardus medžiagos moteriškam kostiumui, dvigubo pločio, **be jokių primokėjimų.**

Kas užsakys siuntinį, ne mažesnį kaip 15 svarų vertės, gaus tą pačią medžiagą, kaip priedą, **apmokant jos sovietų muitą.**

Nepamirškite, kad, pasinaudodami šia privilegija, Jūs taip pat automatiškai **būsit įjungti į firmos metinės loterijos sąrašą,** kuri įvyks 1961 metais vasario mėn. 14 dieną.

Pasiskubinkite su siuntinio užsakymu, kaip Kalėdine dovana savo artimiesiems.

Pasinaudokite tikrai skubiu ir patikimu patarnavimu.

Prašykite naujų prekių kainoraščių.